

Tyrimo “Visuomenės nuostatos apie moterų nemokamą priežiūros darbą namuose” ataskaita

Nemokamas priežiūros darbas: Kieno pareiga?

Projektą finansuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
Projektą koordinuoja Lietuvos moterų lobistinė organizacija
Tyrimą užsakė projekto partneris Europinių inovacijų centras

www.lmlo.lt/kieno-pareiga

BT tyrimo

“Visuomenės nuostatos apie moterų nemokamą priežiūros darbą namuose”
duomenų pagilintos statistinės analizės
rezultatų aprašymas

dr. A. Novelskaitė

Užsakovas: **Europinių inovacijų centras**

10/10/2025

Turinys

Lentelių sąrašas.....	3
Paveikslų sąrašas.....	3
Ivadas	5
Metodologinės pastabos	6
Generalinė visuma ir tyrimo imtis	6
Apklaustos dalyvių charakteristikos	6
Duomenų analizė.....	8
1. Požiūris į neapmokamą darbą	10
1.1. Moterų ir vyrų požiūriai.....	14
1.2. Požiūriai skirtingose amžiaus grupėse	15
1.3. Požiūriai skirtingos socialinės padėties grupėse	17
1.3.1. Požiūriai skirtingos šeiminės padėties grupėse	17
1.3.2. Požiūriai skirtingo išsilavinimo grupėse	19
1.3.3. Požiūriai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse	20
1.3.4. Požiūriai skirtingų šeimos pajamų grupėse	22
2. Požiūris į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą	24
2.1. Moterų ir vyrų požiūriai.....	26
2.2. Požiūriai skirtingose amžiaus grupėse	27
2.3. Požiūriai skirtingos socialinės padėties grupėse	28
2.3.1. Požiūriai skirtingos šeiminės padėties grupėse	28
2.3.2. Požiūriai skirtingo išsilavinimo grupėse	28
2.3.3. Požiūriai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse	29
2.3.4. Požiūriai skirtingų šeimos pajamų grupėse	30
3. Požiūris į lyčių lygybę	32
3.1. Moterų ir vyrų požiūriai.....	35
3.2. Požiūriai skirtingose amžiaus grupėse	36
3.3. Požiūriai skirtingos socialinės padėties grupėse	37
3.3.1. Požiūriai skirtingos šeiminės padėties grupėse	37
3.3.2. Požiūriai skirtingo išsilavinimo grupėse	38
3.3.3. Požiūriai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse	39
3.3.4. Požiūriai skirtingų šeimos pajamų grupėse	40
4. Susidūrimų su seksizmu dažnumas	42

4.1. Moterų ir vyrų situacijos	43
4.2. Situacija skirtingose amžiaus grupėse	44
4.3. Situacija skirtingos socialinės padėties grupėse.....	44
4.3.1. Situacija skirtingos šeiminės padėties grupėse	44
4.3.2. Situacija skirtingo išsilavinimo grupėse.....	45
4.3.3. Situacija skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse	46
4.3.4. Situacija skirtingų šeimos pajamų grupėse	47
Santrauka	49

Lentelių sąrašas

Lentelė 1. Apklausos dalyvių charakteristikos*	7
Lentelė 2. Matavimo skalių patikimumas (Kronbach'o Alfa)	8
Lentelė 3. Rotuota komponentinė matrica*	13
Lentelė 4. Sąsajos tarp požiūrį lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimų ir šeimos pajamų 41	

Paveikslų sąrašas

Pav. 1. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai	11
Pav. 2. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai moterų ir vyrų grupėse	15
Pav. 3. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai skirtingo amžiaus grupėse.....	16
Pav. 4. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai skirtingos šeiminės padėties grupėse.....	18
Pav. 5. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai skirtingo išsilavinimo grupėse.....	20
Pav. 6. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse.....	21
Pav. 7. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalai skirtingų šeimos pajamų grupėse.....	23
Pav. 8. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalas.	24
Pav. 9. Moterų ir vyrų vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalas.	26
Pav. 10. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalas skirtingose amžiaus grupėse	27
Pav. 11. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklivimo intervalas skirtingos šeiminės padėties grupėse	28

Pav. 12. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas skirtingo išsilavinimo grupėse	29
Pav. 13. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse	30
Pav. 14. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas skirtingų šeimos pajamų grupėse	31
Pav. 15. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai	33
Pav. 16. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai moterų ir vyrų grupėse	36
Pav. 17. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingose amžiaus grupėse	37
Pav. 18. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingose šeiminės padėties grupėse	38
Pav. 19. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingo išsilavinimo grupėse	39
Pav. 20. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo	40
Pav. 21. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai	41
Pav. 22. Apklausos dalyvių pasiskirstymas pagal susidūrimą su seksizmu dažnumą.	42
Pav. 23. Susidūrimų su seksizmu dažnumas pagal lytį.....	43
Pav. 24. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose amžiaus grupėse.....	44
Pav. 25. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose šeiminės padėties grupėse.....	45
Pav. 26. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose išsilavinimo grupėse.	46
Pav. 27. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse.....	47
Pav. 28. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose šeimos pajamų grupėse.....	48

Išvadas

Siekiant išspręsti projekto „Nemokamas priežiūros darbas: Kieno pareiga?“ (sut. nr. 1-MVLGP08659/2025) 2.1. Uždavinį – išsiaiškinti visuomenės nuostatas apie moterų nemokamą priežiūros darbą (NPD): pareigų namuose netolygų pasiskirstymą, sunkumus, būtinas paslaugas, savirealizaciją derinant darbo ir šeimos pareigas Lietuvos namų ūkiuose – atliktas (2.1.2) gyventojų nuomonės tyrimas "Visuomenės nuostatos apie moterų nemokamą priežiūros darbą namuose“, kurios tikslas – išsiaiškinti, kokios visuomenės grupės (pagal lytį, amžių, socialinę padėtį) turi skirtingas nuostatas šiuo klausimu.

Reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą atliko Lietuvos – Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanija „Baltijos tyrimai“ 2025 m. balandžio 5 – 19 d. individualių interviu būdu naudojant iš anksto suderintą klausimyną. Iš viso tyrimo metu buvo apklausta 1015 Lietuvos gyventojų (18 metų ir vyresnių) 111 atrankos taškų (31 mieste ir 45 kaimuose). Tokia imtis leidžia gauti optimalią rezultatų paklaidą – ne didesnę nei +/- 3,1%. Atlikus pagilintą apklausos duomenų analizę SPSS 26.0.0.:

- Gauta naujų duomenų ir faktų apie visuomenės nuostatas moterų nemokamo priežiūros darbo namuose klausimu;
- Nustatyta, kokios visuomenės grupės (pagal lytį, amžių, socialinę padėtį) turi skirtingas nuostatas moterų nemokamo priežiūros darbo namuose tema;
- Identifikuota, kokiomis priemonėmis galima būtų keisti gyventojų nuostatas, kad daugiau nemokamų priežiūros darbų namuose būtų pasidalinama tarp šeimos narių;

Pagilintos analizės rezultatai pateikiami 4 temomis: požiūris į neapmokamą darbą, požiūris į šeimos ir darbo pareigų vienosdesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą, požiūris į lyčių lygybę ir susidūrimų su seksizmu dažnumas.

Tikimasi, kad analizės rezultatai bus naudingi rengiant rekomendacijas ir pasiūlymus:

- 1) politikams apie moterų teisių gerinimą, implikuojant NPD į darbo rinką (problemos įvardijimas);
- 2) SADM Strateginei sprendimų paramos grupei dėl socialinės politikos atnaujinimo ir paslaugų infrastruktūros plėtros bei kompleksinių strategijų, (galimas veiksmų algoritmas), orientuojantis į gerovės valstybių standartus;
- 3) profesinėms sąjungoms ir NVO tarybai (informuotumo didinimas apie NPD vertę moterų ekonominei nepriklausomybei);
- 4) socialinėms organizacijoms (dėl visuomenės švietimo, didinant informuotumą ir griauinant mitus bei keičiant visuomenės nuostatas;
- 5) darbdaviams (apie geresnį priežiūros darbo namuose vertinimą ir jo įtraukimą į darbo rinką arba siūlyti bankams skirti moterų verslui finansavimo programas).

Metodologinės pastabos

Šiame aprašyme analizuojami reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausos, kurią atliko Lietuvos – Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanija „Baltijos tyrimai“ 2025 m. balandžio 5 – 19 d. individualių interviu būdu naudojant iš anksto suderintą klausimyną (žr. Priedas 1), duomenys.

Generalinė visuma ir tyrimo imtis

Duomenų analizės išvados taikomos 18 metų ir vyresnio amžiaus Lietuvos gyventojams(-ams). Tokios populiacijos amžiaus ribos pasirinktos atsižvelgiant į Europos Sąjungos valstybėse taikomą gyventojų nuomonių tyrimų praktiką (ESOMAR) bei norint lyginti tyrimo duomenis su anksčiau darytomis apklausomis šia tema.

Lietuvos gyventojų atranka apklausai buvo atlikta taikant daugiapakopės stratifikuotos atsitiktinės atrankos metodą¹ keliais etapais². Tačiau kelios socialinės grupės į tyrimo atranką nepateko. Tai asmenys esantys laisvės atėmimo įstaigose, gydymo įstaigų stacionaruose bei asmenys, neturintys gyvenamosios vietos.

Iš viso tyrimo metu buvo apklausta 1015 Lietuvos gyventojų (18 metų ir vyresnių) 111 atrankos taškų (31 mieste ir 45 kaimuose). Tokia imtis leidžia gauti optimalią rezultatų paklaidą – ne didesnę nei +/- 3,1%.

Apklausos dalyvių charakteristikos

Iš viso apklausoje dalyvavo (Lentelė 1) 544 moterys (54 proc. visų) ir 471 vyrai. Daugiausiai (34 proc.) apklausos dalyvių buvo 30-49 m. amžiaus, kiek mažiau (25-26 proc.) 50-64 m. ir vyresni, mažiausiai (15 proc.) apklausos dalyvių priklausė 18-29 m. amžiaus grupei. Beveik pusė (49 proc. visų) apklausos dalyvių buvo vedę / ištekęję, žymiai mažiau (14-16 proc.) sudarė išsiskyrę ar nevedę / netekęję, dar mažiau (9-11 proc.) gyvenančios(-tys) partnerystėje ar našlystėje.

Daugiausiai (29 proc.) apklausos dalyvių turėjo profesinį išsilavinimą; kiek mažiau (16-17 proc.) jų turėjo vidurinį ar aukštesnįjį ar aukštąjį išsilavinimą; mažiausiai (5-proc.) apklausos dalyvių turėjo žemiausią (pagrindinis, nebaigtas vidurinis, pradinis) ar aukščiausią (universitetinis aukštasis (mag. laipsnis / mokslų dr.)) galimą išsilavinimą.

Beveik 1/3 apklausos dalyvių (28-29 proc.) buvo darbininkės(-ai), techn. darbuotojos(-ai) ar specialistės(-ai), tarnautojos(-ai); kiek mažiau (26 proc.) jų buvo pensijoje (nedirbo). Kitų profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupių (aukščiausio ar vidutinio lygio vadovės(-ai), ūkininkės(-ai), verslo ar įmonių savininkės(-ai), moksleivės(-iai) ar studentės(-ai), namų šeimininkės(-ai) ar

¹ Edwards, K. (2024). Stratified Sampling: A Comprehensive Guide. SurveyLab. <https://www.surveylab.com/blog/stratified-sampling/>

² Žr. Baltijos tyrimai (2025) Lietuvos gyventojų apklausa (2025 metų balandžio mėnesio Omnibuso apklausa): tyrimo charakteristika.

esančios/esantys vaiko priežiūros atostogose, bedarbės(-iai)) atstovės ir atstovai sudarė 1-4 proc. visų apklausos dalyvių.

Pagal vidutines pajamas, tenkančias vienai(-am) šeimos narei / nariui apklausos dalyvės(-iai) buvo pasiskirstę beveik tolygiai, apytiksliai po ¼ visų.

*Lentelė 1. Apklausos dalyvių charakteristikos**

		<i>Respondentės(-ai)</i>	<i>Proc.</i>
Lytis	Vyrai	471	46
	Moterys	544	54
Amžiaus grupės	18 - 29 m.	148	15
	30 - 49 m.	346	34
	50 - 64 m.	270	26
	65 m. ir vyresn.	250	25
Socialinė padėtis**			
Šeiminė padėtis	Nevedęs, netekėjusi	161	16
	Gyvena su partnere(-iu) (partnerystė)	95	9
	Vedęs / ištekęs (registruota santuoka)	492	49
	Išsiskyrusi(-ęs)	140	14
	Našlė(-ys)	113	11
	Neatsakė	14	1
Išsilavinimas	universitetinis aukštasis (mag. laipsnis / mokslų dr.)	67	6
	universitetinis aukštasis (bakalauro laipsnis)	164	16
	neuniversitetinis aukštasis (kolegija)	108	11
	aukštesnysis (technikumas)	169	17
	profesinis	291	29
	vidurinis	167	16
	pagrindinis, nebaigtas vidurinis, pradinis	49	5
Profesinis (kvalifikacinis ar mokymosi / studijų) užimtumas	Darbininkė(-as), techn. darbuotoja(-s)	285	28
	Specialistė(-as), tarnautoja(-s)	289	29
	Aukščiausio ar vidutinio lygio vadovė(-as)	25	2
	Ūkininkė(-as)	7	1
	Turi savo verslą, įmonės savininkė(-as)	35	4
	Pensininkė(-as) (nedirbanti(-s))	263	26
	Moksleivis (-ė), studentas (-ė)	42	4
	Namų šeimininkė(-as), vaiko priežiūros atostogose	17	2
	Bedarbė(-is)	42	4
	Neatsakė	9	1
Šeimos pajamos	Iki 1200 eurų	246	24
	1201 – 2000 eurų	254	25
	Virš 2000 eurų	225	22
	Nežino, neatsakė	289	29

* Pateikiamos tik tos charakteristikos, kurios naudojamos tolimesnėje analizėje.

** Šiame aprašyme terminas *socialinė padėtis* apibrėžiamas remiantis LR Lygių galimybių įstatymu³, tai yra, kaip „asmens padėtis, kurią lemia jo šeiminė padėtis, įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens turimine padėtimi susiję veiksniai“ (str. 2.8).

³ LRS, Lietuvos Respublikos Seimas (2025) Lietuvos Respublikos Lygių galimybių įstatymas. 2003 m. lapkričio 18 d. Nr. IX-1826. Suvestinė (2024-01-01 - 2025-12-31) <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.222522/asr>

Duomenų analizė

Remiantis Statistikos departamento paskutinių metų pateiktais duomenimis apie Lietuvos gyventojų sudėtį, pirminiai tyrimo duomenys buvo sveriami pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietovės dydžio rodiklius. Tyrimo rezultatų paklaida neviršija 3,1% (kai atsakymai pasiskirsto 50% : 50%), patikimumo riba 0,95⁴.

Toliau pateikiama duomenų analizė atlikta SPSS 26.0.0.

Apklausos duomenų analizės rezultatai pateikiami sekant apklausoje naudoto klausimyno (Priedas 1) struktūra. Tai yra, pirmiausiai analizuojami Lietuvos gyventojų požiūriai į atskirus neapmokamo darbo aspektus, kurie buvo matuoti prašant įvertinti 10 teiginių 5 balių skalėje nuo 1/2 „visiškai / greičiau nesutinku“, 3 „nei sutinku, nei nesutinku“ iki 4/5 „greičiau / visiškai sutinku“. Toliau analizuojama apklausos dalyvių nuomonės apie tai, ką reikėtų daryti, norint paskatinti šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų, ir bendras požiūris į lyčių lygybę, kurie buvo matuoti prašant įvertinti po 6 teiginius analogiškoje 5 balių skalėje nuo 1/2 „visiškai / greičiau nesutinku“, 3 „nei sutinku, nei nesutinku“ iki 4/5 „greičiau / visiškai sutinku“.

Pastarųjų matavimo skalių patikimumo analizė rodo (Lentelė 2), kad požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą matavimo skalė yra (beveik) tobula (Kronbach'o Alfa > 0,9), požiūrio į lyčių lygybę matavimo skalė yra gera (Kronbach'o Alfa > 0,8), tačiau požiūrio į neapmokamą darbą skalės patikimumas yra kvestionuotinas (Kronbach'o Alfa > 0,6)⁵.

Lentelė 2. Matavimo skalių patikimumas (Kronbach'o Alfa)

Matavimo skalės	Teiginių skč.	Kronbach'o Alfa
Požiūris į neapmokamą darbą	10	0,678
Požiūris į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą	6	0,918
Požiūris į lyčių lygybę	6	0,866

Paskutinė duomenų analizės tema – tai Lietuvos gyventojų susidūrimų su seksizmu dažnumas, kuris buvo matuotas 7 balių skalėje, kurioje 1 reiškė, kad „Susiduriu nuolatos (kartą ar kelis kartus per savaitę)“, 2 – kad „Susidūriau kartą ar kelis kartus per paskutines 4 savaites“, 3 – kad „Susidūriau bent kartą per paskutinius 3 mėnesius“, 4 – kad „Susidūriau bent kartą per paskutinius 12 mėnesių“, 5 – kad „Susidūriau seniau nei prieš 12 mėnesių“, 6 – kad „Teko susidurti gal tik kartą ar kelis kartus per savo gyvenimą“ ir 7 – kad „Niekada neteko su tuo susidurti“.

Aprašant kiekvieną iš išvardintų analizės temų, pirmiausiai pateikiami apibendrinti duomenų analizės rezultatai. Toliau seka analizės rezultatai lyginant moterų ir vyrų, skirtingoms amžiaus ir socialinės padėties grupėms priklausančių asmenų (detalias kategorijas žr. Lentelė 1) atsakymus (požiūrius, nuomones, situacijas).

⁴ Detaliau žr. Žr. Baltijos tyrimai (2025) Lietuvos gyventojų apklausa (2025 metų balandžio mėnesio Omnibuso apklausa): tyrimo charakteristika.

⁵ Glen, S. (2025). Cronbach's Alpha: Definition, Interpretation, SPSS. Statistics How To. <https://www.statisticshowto.com/probability-and-statistics/statistics-definitions/cronbachs-alpha-spss/>

Pristatant statistinės analizės rezultatus, pirmiausiai pateikiamos duomenų aprašomosios statistinės charakteristikos (dažniai ir procentiniai pasiskirstymai, sukaupiniai procentai, vidurkiai ir standartiniai nuokrypiai, 95 proc. vidurkių pasiklovimo intervalai), kurių skirtumų statistinis reikšmingumas tikrinamas priklausomai nuo duomenų matavimo lygmens – arba atliekant nepriklausomų ar suporuotų imčių T-testus (tvarkos skalėje matuoti kintamieji) ar χ^2 testą (kategoriniai kintamieji).

Vėlgi, priklausomai nuo duomenų matavimo lygmens ir bendros logikos, aprašomąją statistinę analizę seka gilesnė duomenų analizė taikant papildomus – koreliacinės⁶, faktorinės⁷, tiesinės regresinės analizės⁸ – metodus, kurių rezultatai leidžia formuluoti statistiškai patikimas išvadas apie apklausos dalyvių požiūrių / nuomonių / situacijų tarpusavio sąsajas ir poveikius.

⁶ Kent State University. 2021. SPSS Tutorials: Pearson Correlation. <https://libguides.library.kent.edu/spss/pearsoncorr>

⁷ IBM SPSS Statistics 26.0.0. (2021) Factor Analysis Rotation. <https://www.ibm.com/docs/en/spss-statistics/26.0.0?topic=analysis-factor-rotation>

⁸ University of Leeds. Stepwise linear regression. <https://www.geog.leeds.ac.uk/courses/other/statistics/spss/stepwise/>

1. Požiūris į neapmokamą darbą

Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas – tai laikas, skiriamas veiklai, kuri yra atliekama be finansinio atlygio ir yra susijusi su vaikų ir / ar suaugusių asmenų priežiūra bei namų ruošos darbais. Tai gali būti tiek vaikai, tiek suaugę žmonės, pvz. tėvai, uošviai, seneliai, kiti giminaičiai, asmenys su negalia, kaimynai ar draugai. Šis neapmokamos priežiūros darbas gali apimti globą, maisto pirkimą bei gaminimą, valymą, skalbimą, pagalbą vykstant pas gydytojus ar tvarkant kitus reikalus bei panašiai.

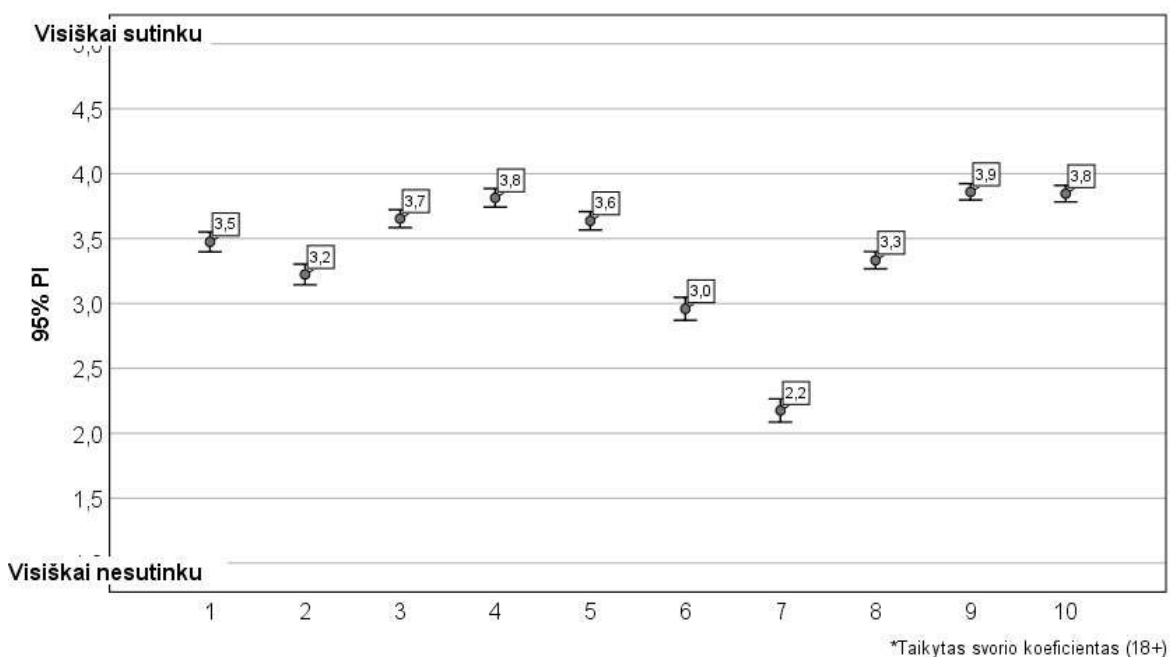
Vykdamt apklausą Lietuvos gyventojų buvo prašoma pasakyti savo nuomonę apie 10 teiginių, nusakančių atskirus *neapmokamo darbo aspektus* – ar su kiekvienu iš jų visiškai / greičiau nesutinkama (1/2), Nei sutinkama, nei nesutinkama (3), greičiau / visiškai sutinkama (4/5). Vertinimui buvo pateikti tokie teiginiai:

1. *Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje*
2. *Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas*
3. *Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas*
4. *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai*
5. *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai*
6. *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą*
7. *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų*
8. *Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas*
9. *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*
10. *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus*

Apklausos duomenys (Pav. 1; Priedas 2.1 Lentelė 2.1.1) rodo, kad labiausiai (vidurkis 3,8-9) Lietuvos gyventojos(-ai) linkę sutikti su tuo, kad **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus** ir kad šios įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus; taip pat tuo, kad Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai. Kiek mažiau (vidurkis 3,5-7) linkstama pritarti tam, kad Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas, kad Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai ir kad Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje. Dar mažiau sutinkama (matematiškai – nei sutinkama, nei nesutinkama – vidurkis 3,0-3) su tuo, kad Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą, kad Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas ir kad Asmenims, kurie

atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas.

Galiausiai, vidutiniškai, Lietuvos gyventojos(-ai) greičiau nesutinka (vidurkis 2,2) su tuo, kad *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų*. Šis rezultatas nurodo į faktą, kad kitų asmenų samdymas namų ūkio priežiūros darbų atlikimui kol kas nėra populiarus dėl galimai įvairių priežasčių – tokių paslaugų pasiekiamumo, ekonominių apribojimų, požiūrių ir įsitikinimų dėl svetimų asmenų įsileidimo į privačią erdvę, kt.

1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis** naudojami inovatyvėmis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 1. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalai

Suporuotų imčių T-testo rezultatai (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.2) rodo, kad vidutiniai visų teiginių vertinimai statistiškai reikšmingai skiriasi. Čia yra kelios išimties, kai kelių teiginių vertinimo vidurkiai statistiškai reikšmingai nesiskiria:

- Teiginių *Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas ir ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai* vertinimai ($t = 0,395$ $p = 0,693$);
- Teiginių *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai ir Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* vertinimai ($t = 0,904$ $p = 0,062$);
- Teiginių *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus ir Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus* vertinimai ($t = 0,395$ $p = 0,693$)

Nepaisant to, koreliacinė analizė (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.3) rodo, kad visgi stipriausiai tarpusavyje yra susiję ($Pr = 0,735$ $p < 0,01$) teiginių *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus ir Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus* vertinimai. T.y. 74 atvejais iš 100 kuo aukščiau vertinamas vienas teiginys, tuo aukščiau vertinamas ir kitas. Kitų vertinimui pateiktų teiginių vertinimų tarpusavio sąsajos yra silpnesnės – Pr varijuoja nuo 0,173 iki 0,434 kai $p < 0,01$.

Šiame kontekste išsiskiria teiginių *Mūsų namų ūkis naudojami inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą ir Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų* vertinimų sąsajos su kitų teiginių vertinimais. Tai yra, pastarųjų teiginių vertinimai arba statistiškai reikšmingai nekoreliuoja su kitų teiginių vertinimais, arba koreliuoja silpnai, bet statistiškai reikšmingai ir neigiamai. Konkrečiau, neigiamos koreliacijos nurodo, kad kuo stipriau asmenys sutinka su tuo, kad *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų* (suprast – samdo kitus asmenis), tuo silpniau sutinka su tuo, kad *Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas* ($Pr = -0,088$ $p < 0,01$) (galimai, šitai nurodo darbinių veiklų hierarchijas, kuriose namų priežiūros „darbas“ nėra aukštai vertinamas?); taip pat tuo silpniau sutinkama su tuo, kad *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai* ($Pr = -0,216$ $p < 0,01$) (galimai, sekant stereotipinėmis nuostatomis, inovatyviomis priemonėmis dažniau naudojami vyrai nei moterys); ir su tuo, kad ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai ($Pr = -0,112$ $p < 0,01$) (kas galimai nurodo į patirties atlikti tokius darbus nebuvimą ir to sąlygotą nesuvokimą kiek tai gali kainuoti dirbančiam asmeniui).

Faktorinės analizės rezultatai (Lentelė 3) taip pat išskiria ką tik minėtus, „mūsų namų ūkio“ praktikas įvardinančius teiginius, kaip sąlyginai atskirus nuo kitų. Papildomai, faktorinė analizė nurodo ir tai, kad teiginių, kuriais įvardinamas „savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonių“ vaidmuo, vertinimas atsispieja nuo kitų likusių teiginių

vertinimų. Taigi požiūrio į neapmokamą darbą temoje kristalizuojasi 3 konstruojant klausimyną iš anksto užmanytos teorinės potėmės: bendras požiūris, konkretaus namų ūkio praktikos ir savivaldybių ir valstybės įstaigų bei įmonių vaidmuo.

Lentelė 3. Rotuota komponentinė matrica*

		Komponentai		
		1	2	3
1.	Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje	,218	,529	,022
2.	Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas	,306	,399	,178
3.	Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas	,245	,707	,014
4.	Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai	,051	,768	-,161
5.	Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai	,231	,635	-,044
6.	Mūsų namų ūkis naudojami inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą	-,058	,066	,811
7.	Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų	,091	-,148	,851
8.	Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spėsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės , kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas	,649	,196	,204
9.	Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus	,867	,199	-,073
10.	Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus	,847	,217	-,083

* Rotacija sukonverguota per 5 iteracijas.

Ekstrakcijos metodas: Principinė komponentinė analizė.

Rotacijos metodas: Equamax su Kaiser'io normalizavimu.

Metodologine prasme, Faktorinės analizės pasiūlytą vertinimui pateiktų teiginių klasifikacija patvirtina ir duomenų rinkimo instrumento konstrukcinį validumą⁹.

Tiesinės regresinės analizės rezultatai (Priedas 2.1 Lentelė 2.1. 5) dar kartą atkreipia dėmesį į jau minėtą požiūrį į savivaldybių ir valstybės įstaigų bei įmonių vaidmenį neapmokamo namų ūkio darbo kontekste. Konkrečiau, pritarimą tam, kad (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* iki 59 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,587$) pirmiausiai sustiprina pritarimas tam, kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau*

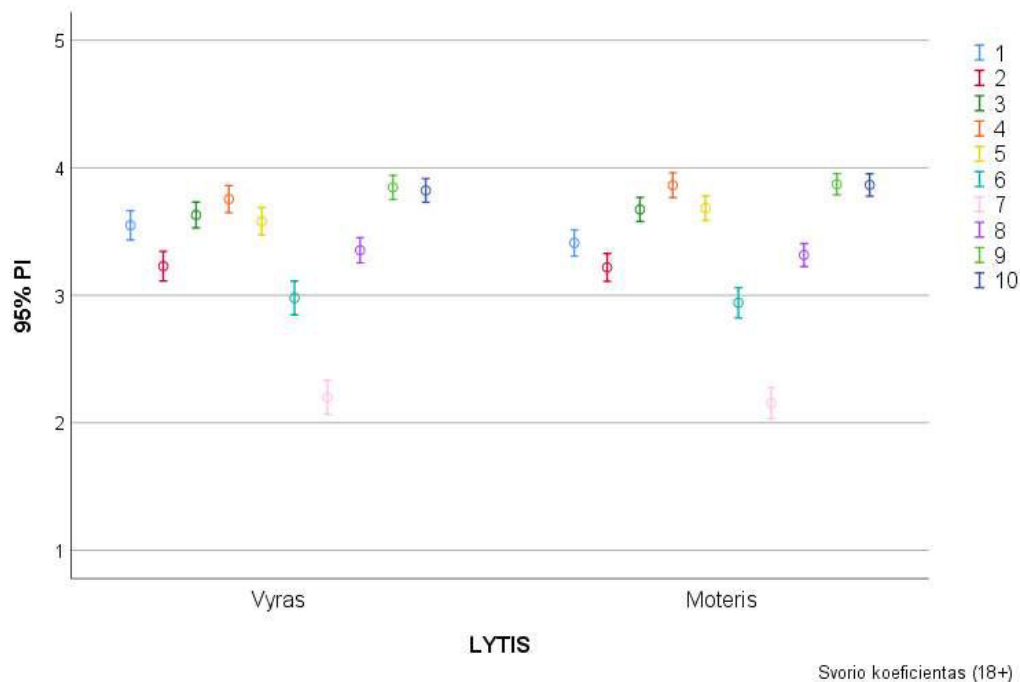
⁹ Elsevier, ScienceDirect Chapters and Articles - Construct validity
<https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/construct-validity>

nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus ($B = 0,660$ $p < 0,001$) ir, gerokai silpniau, pritarimas tam, kad (8) Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas ($B = 0,119$ $p < 0,001$); tam, kad (3) Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas ($B = 0,079$ $p < 0,01$); ir tam, kad (2) Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas ($B = 0,064$ $p < 0,05$). Tuo tarpu pritarimą tam, kad (10) Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus iki 58 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,580$) pirmiausiai sustiprina tas pats pritarimas tam, kad (9) Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus ($B = 0,678$ $p < 0,001$) ir, gerokai silpniau, pritarimas tam, kad (5) Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai ($B = 0,095$ $p < 0,01$); tam, kad (8) Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas ($B = 0,071$ $p < 0,01$); ir tam, kad (4) Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai ($B = 0,055$ $p < 0,05$).

Kiti apklausos metu vertinimui pateikti požiūrio į neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus aspektai vieni kitų tarpusavyje yra stiprinami žymiai silpniau (t.y. 15-30 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = \text{nuo } 0,151 \text{ iki } 0,304$)) nei du aukščiau išskirti (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.5).

1.1. Moterų ir vyrų požiūriai

Detalizuojant, moterų ir vyrų požiūris į atskirus vertinimui pateiktus su neapmokamu darbu susijusius aspektus yra vienodas (Pav. 2). Vienintelis rastas statistiškai reikšmingas skirtumas nurodo, kad, vidutiniškai, vyrai yra linkę kiek mažiau nei moterys sutikti (plg., vidurkiai, atitinkamai 3,7 (std. nuokr. = 0,963) ir 3,84 (std. nuokr. = 0,998)) su teiginiu, kad *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai* ($t = 2,05$ $p = 0,041$) (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.6-8).

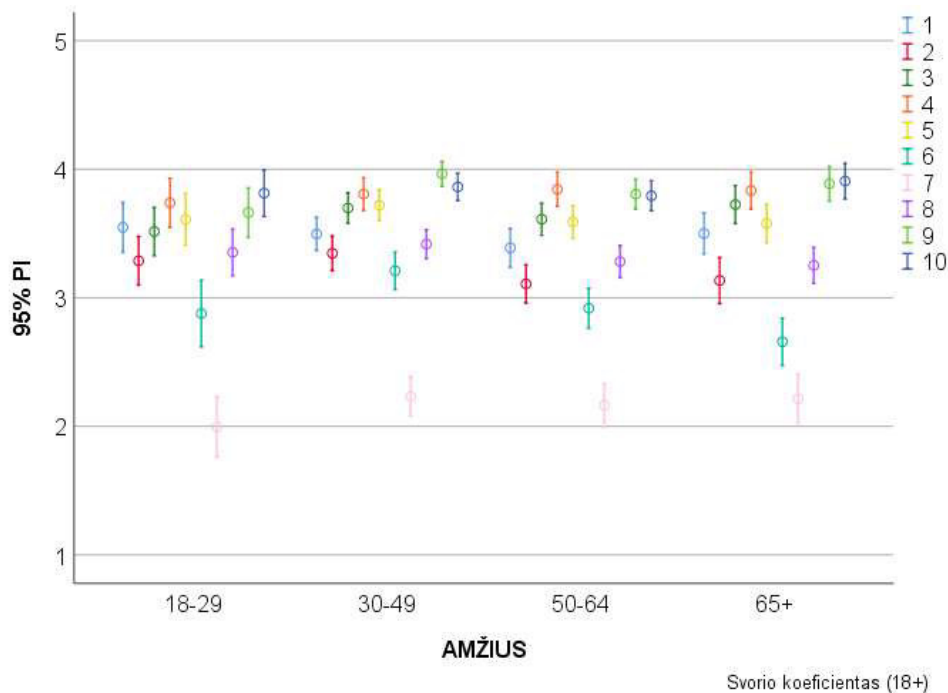

1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis** naudojami inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 2. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasikliovimo intervalai moterų ir vyrų grupėse

1.2. Požiūriai skirtingose amžiaus grupėse

Skirtingose amžiaus grupėse požiūriai į atskirus su neapmokamu darbu susijusius aspektus yra beveik identiški (Pav. 3, Priedas 2.1 Lentelė 2.1.9). Gilesnė analizė atskleidžia tik kelis statistiškai reikšmingus skirtumus (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.10-15).

1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis** naudojami inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 3. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingo amžiaus grupėse

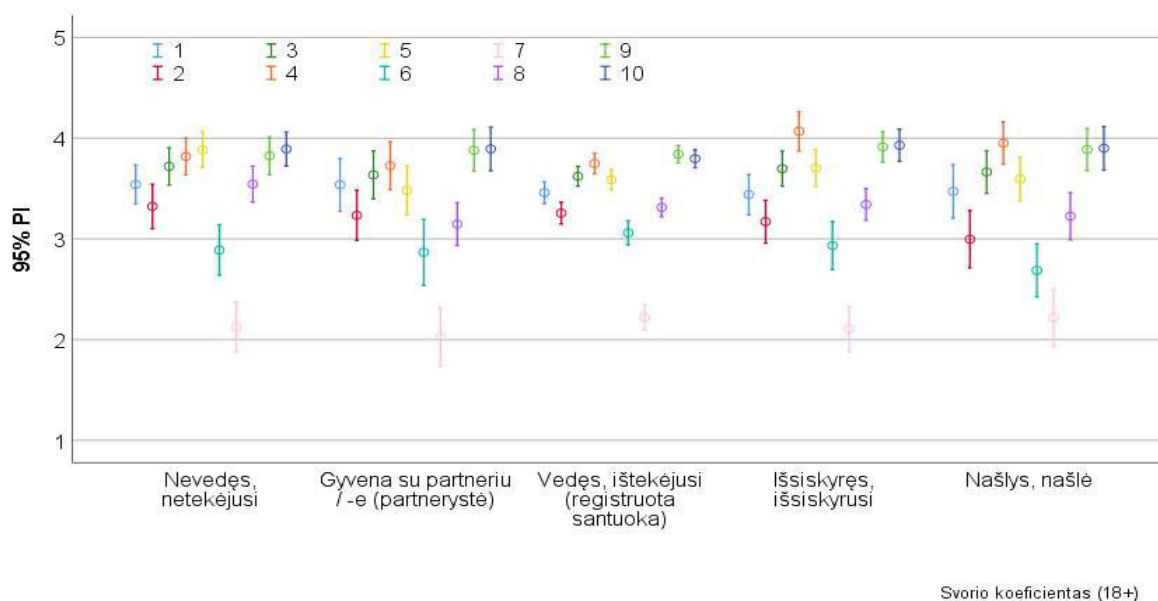
Konkrečiau, lyginant 18-29 m. ir 30-49 m. asmenų nuomones, 30-49 m. asmenys linkę kiek labiau sutikti su tuo, kad *Mūsų namų ūkis naudojami inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* (plg., vidurkiai, atitinkamai ir 3,2 (std. nuokr. = 1,174) ir 2,9 (std. nuokr. = 1,269), $t = -2,602$ $p < 0,05$) ir kad *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* (plg., vidurkiai, atitinkamai ir 3,9 (std. nuokr. = 0,826) ir 3,7 (std. nuokr. = 0,990), $t = -2,786$ $p < 0,01$) nei 18-29 m. asmenys. Tačiau lyginant 18-29 m. asmenų požiūrius su 50-64 m. ir dar vyresnių asmenų požiūriais, statistiškai reikšmingų skirtumų nerandama.

Tuo tarpu lyginant 30-49 m. požiūrius su 50-64 m. ir dar vyresnių asmenų požiūriais, pastebima, kad jaunesni asmenys, vidutiniškai, dažniau sutinka su teiginiu, kad *Mūsų namų ūkis naudoja inovatyvius technologinius priemonius, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* nei vyresnio amžiaus. Tas pats būdinga ir lyginant 50-64 m. ir vyresnių asmenų požiūrius. Taigi nors visi vertinimai pateikti neapmokamo aspekto vidutiniškai vienodai matomi skirtingose amžiaus grupėse, visgi technologijomis daugiausiai naudojamas esant 30-49 m. amžiaus. Toks rezultatas nurodo situacijos logiką: esant pastarojoje amžiaus grupėje, inovatyvius technologinius sprendimus leidžia ir ekonominės sąlygos (jei lyginti su jaunesniais asmenimis) ir laisvesnės prieigos įsigyti, įsisavinti, naudoti (lyginant su vyresniais asmenimis).

1.3. Požiūriai skirtingos socialinės padėties grupėse

1.3.1. Požiūriai skirtingos šeiminės padėties grupėse

Visose skirtingos šeiminės padėties grupėse mažiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų* (vidurkiai = 2,1-2,2, std. nuokr. = 1,165-1,273; Priedas 2.1 Lentelė 2.1.16, Pav. 4). Tai reiškia, kad Lietuvoje tik nedaugelis šeimų praktikuoja kitų asmenų samdymą namų ūkio priežiūros darbų atlikimui. Priešingai, daugiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai* (vidurkiai = 3,7-4,0, std. nuokr. = 0,809-1,030) ir kad (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* (vidurkiai = 3,7-3,9, std. nuokr. = 0,820-0,979) bei kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus* (vidurkiai = 3,8-3,9, std. nuokr. = 0,843-0,899; Priedas 2.1 Lentelė 2.1.16, Pav. 4).

1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis** naudoja inovatyvius technologinius priemonės, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 4. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingos šeiminės padėties grupėse

Vidutinių požiūrio į neapmokamą darbą vertinimų vidurkių skirtingos šeiminės padėties grupėse palyginimo (nepriklausomų imčių T-testas) rezultatai rodo (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.17-26), kad nevedę / netekėję asmenys stipriau sutinka su tuo, kad *(5) Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai* (vidurkis = 3,9 std. nuokr. = 0,941), nei gyvenantys partnerystėje (vidurkis = 3,5 std. nuokr. = 0,999) ar vedę / ištekėję asmenys (vidurkis = 3,6 std. nuokr. = 0,975). Be to, nevedę / netekėję asmenys taip pat labiau sutinka su tuo, kad *(8) Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas* (vidurkis = 3,5 std. nuokr. = 0,905), nei gyvenantys partnerystėje (vidurkis = 3,0 std. nuokr. = 0,910), vedę / ištekėję (vidurkis = 3,3 std. nuokr. = 0,912), ar našlaujantys asmenys (vidurkis = 3,3 std. nuokr. = 0,937). Tokie rezultatai galimai rodo, kad bendro gyvenimo patirtį turintys asmenys turi ir įpratimą prie rutinos, kuri jų negąsdina tiek, kiek ji galimai gąsdina tokios patirties neturinčius asmenis; kartu, neturint tokios patirties, stipresnis pritarimas pastariesiems teiginiams galimai nurodo į nevedusių / netekėjusių asmenų bendro gyvenimo patirties stoką.

Tačiau gyvenantys partnerystėje asmenys yra linkę mažiau sutikti su tuo, kad *(8) Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas* (vidurkis = 3,0 std. nuokr. = 0,910), nei vedę / ištekėję (vidurkis = 3,3 std. nuokr. = 0,912) ir išsiskyrę asmenys (vidurkis = 3,4 std. nuokr. = 0,801). Taigi, regis partnerystė labiau įpareigoja neapmokamų namų ūkio priežiūros darbų atlikimui nei santuoka.

Kita vertus, gyvenantys partnerystė ir vedę / ištekę asmenys mažiau pritaria (vidurkiai, atitinkamai, = 3,7 std. nuokr. = 1,005 ir 1,002) tam, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai*, nei išsiskyrę ir našliai (vidurkiai, atitinkamai, = 3,9 ir 4,0 std. nuokr. = 1,005 ir 1,002). Toks rezultatas nurodo galimą gyvenimo patirtį – išsiskyrimas su partnerė/iu – kaip atveriančią kitą darbų paskirstymo vertinimo perspektyvą (kuri gyvenant santuokoje / partnerystėje atrodo savaime suprantama ir teisinga).

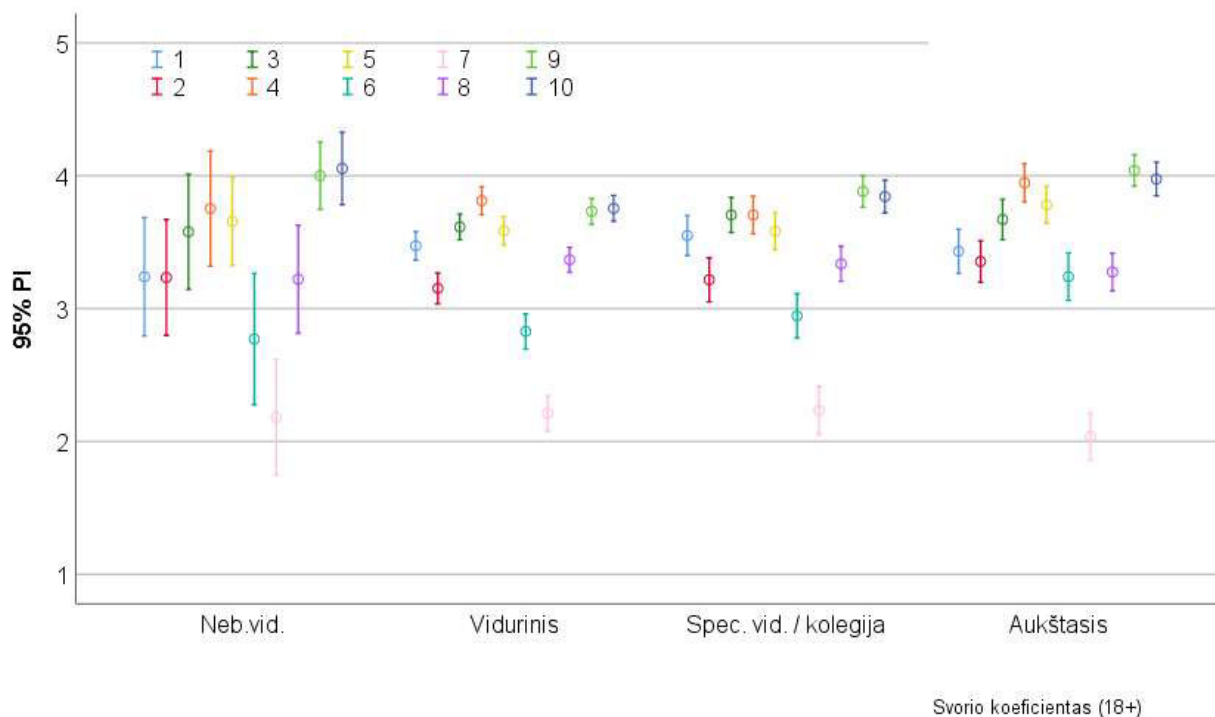
Galiausiai, našlystėje gyvenantys asmenys silpniau sutinka (vidurkis = 2,6 std. nuokr. = 1,130) su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudoja inovatyvius technologinius priemonius, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* nei vedę / ištekę (vidurkis = 3,1 std. nuokr. = 1,156) ar išsiskyrę asmenys (vidurkis = 2,9 std. nuokr. = 1,206).

1.3.2. Požiūriai skirtingo išsilavinimo grupėse

Visose skirtingo išsilavinimo grupėse mažiausiai sutinkama su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų* (vidurkiai = 1,8-2,3 std. nuokr. = 1,111-1,320; Pav.5, Priedas 2.1 Lentelė 2.1.27). Tačiau turintys spec. vidurinį ar kolegijos išsilavinimą asmenys su šiuo teiginiu sutinka labiau (vidurkis = 2,3 std. nuokr. = 1,320), nei turintys nebaigtą vidurinį (vidurkis = 1,8 std. nuokr. = 1,111) ar turintys aukštąjį išsilavinimą (vidurkis = 2,0 std. nuokr. = 1,221). Be to, aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys stipriau nei turintys žemesnį išsilavinimą sutinka ir su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudoja inovatyvius technologinius priemonius, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* (plg., atitinkamai, vidurkis = 3,2 ir vidurkiai = 2,6-3,0 std. nuokr. = 1,194 ir std. nuokr. = 1,155-1,286)

Aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys stipriau (atitinkamai, vidurkiai = 4,1 ir 4,0 std. nuokr. = 0,841 ir 0,854) nei turintys žemesnį išsilavinimą pritaria tam, kad (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir tam, kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus*; turintys vidurinį išsilavinimą asmenys pritaria šiems teiginiais silpniau (atitinkamai, vidurkiai = 3,7 ir 3,8 std. nuokr. = 0,903 ir 0,875), nei turintys kitokį išsilavinimą. Taip pat aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys tam, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai* pritaria stipriau (vidurkis = 3,9 std. nuokr. = 0,984), nei turintys vidurinį (vidurkis = 3,7 std. nuokr. = 0,954) ir spec. vidurinį ar kolegijos (vidurkis = 3,7 std. nuokr. = 1,019) išsilavinimą; o tam, kad (2) *Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas* ir kad (5) *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems –*

stipriau (atitinkamai, vidurkiai turinčių aukštąjį išsilavinimą grupėje = 3,4 ir 3,8 std. nuokr. = 1,040 ir 0,941), nei turintys vidurinį išsilavinimą (atitinkamai, vidurkiai = 3,2 ir 3,6 std. nuokr. = 1,022 ir 0,964).

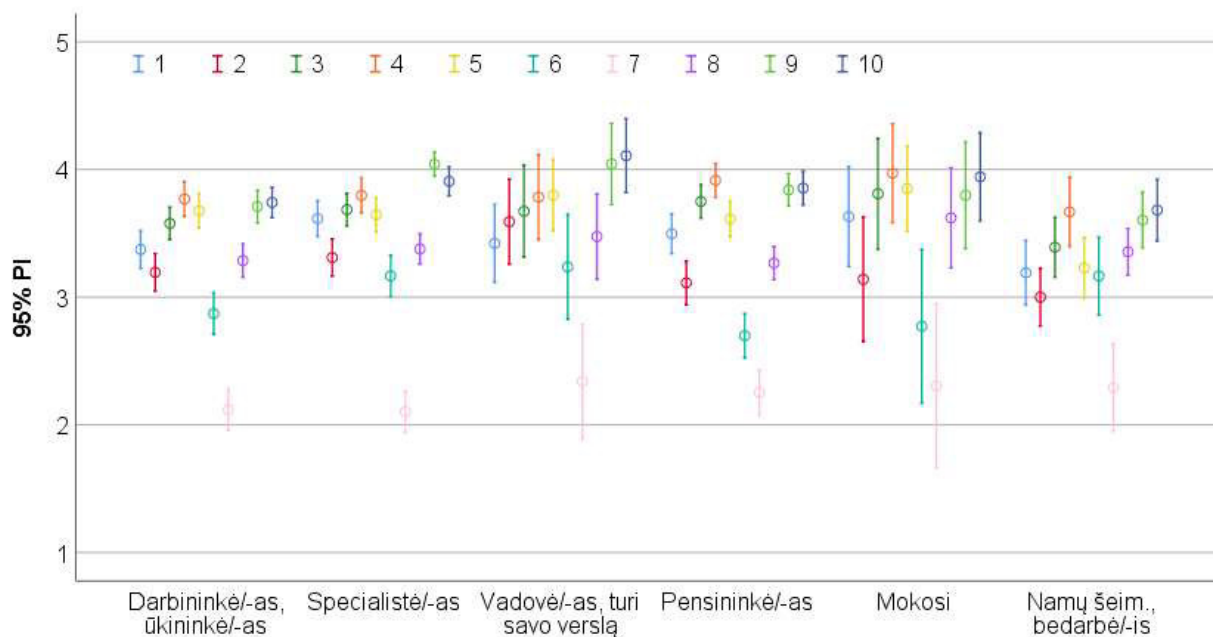
1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis** naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 5. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklikimo intervalai skirtingo išsilavinimo grupėse

1.3.3. Požiūriai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse

Kaip ir aukščiau, visose skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse mažiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų* (vidurkiai =

2,1-2,3 std. nuokr. = 1,092-1,399; Pav. 6, Priedas 2.1 Lentelė 2.1.34). Šie vidutiniai vertinimai pastarosiose grupėse statistiškai reikšmingai nesiskiria. Tačiau su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* visgi specialistės/-ai ir vadovės/-ai ar savo verslą turintys asmenys sutinka labiau (vidurkiai, atitinkamai, 3,2 ir 3,3 std. nuokr. = 1,209 ir 1,239) nei darbininkės/-ai ar ūkininkės/-ai ir pensininkės/-ai (vidurkiai, atitinkamai, 2,9 ir 2,7 std. nuokr. = 1,173 ir 1,172) (Priedas 2.1 Lentelės 35-49).

Svorio koeficientas (18+)

1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą**
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 6. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse

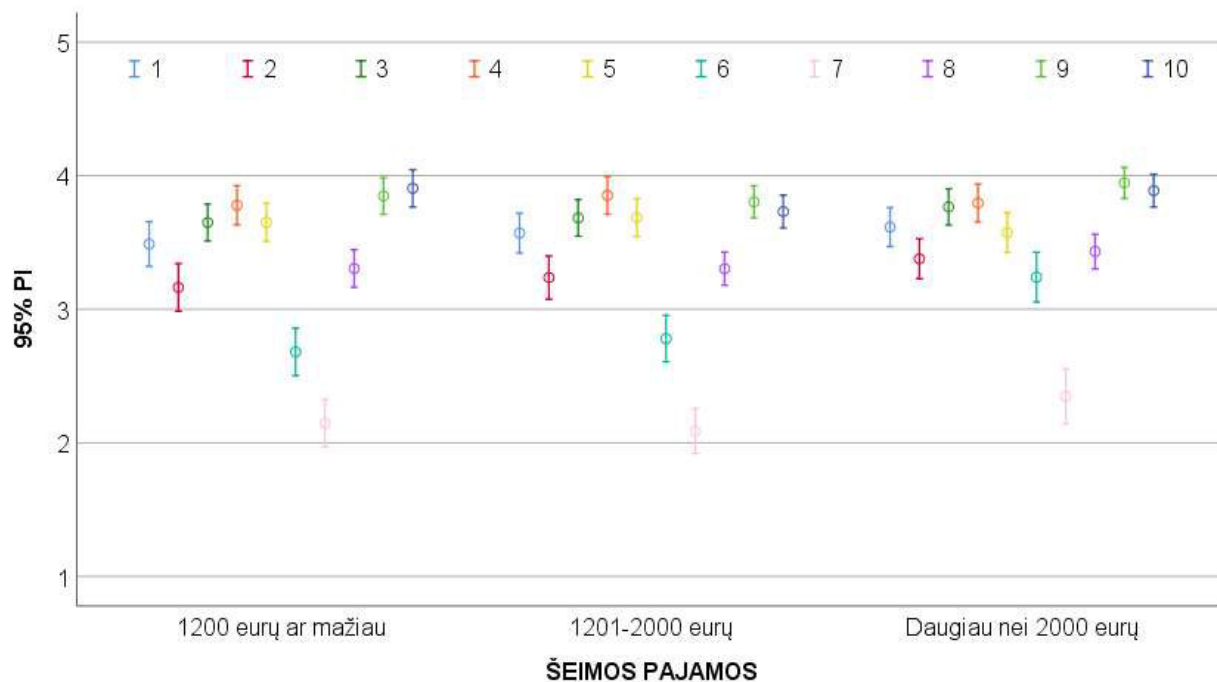
Su tuo, kad (2) *Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas* vadovės/-ai ar turintys savo verslą asmenys sutinka labiau (vidurkis = 3,6 std. nuokr. = 1,004), nei visų kitų skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupių atstovės ir atstovai (vidurkiai = 3,0-3,4 std. nuokr. = 0,792-1,136). Taip pat būtent šios grupės atstovės ir atstovai stipriau (atitinkamai, vidurkiai = 4,1 ir 4,2 std. nuokr. = 0,928 ir 0,867) nei kitoms grupėms priklausantys asmenys sutinka su tuo, kad (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus* (atitinkamai, vidurkiai kitose grupėse = 3,6-4,0 ir 3,7-4,0 std. nuokr. = 0,691-0,919 ir 0,756-0,891).

Galiausiai, su tuo, kad (5) *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai* sutinka namų šeim. ar bedarbės/-iai (vidurkis = 3,3 std. nuokr. = 0,782) nei kitų profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupių atstovės ir atstovai (vidurkiai = 3,6-3,9 std. nuokr. = 0,826-1,020). Šiame kontekste labiausiai vargstantys atrodo besimokantys asmenys, kurie, lyginant su kitų grupių atstovėmis ir atstovais, stipriausiai palaiko tokią nuomonę (vidurkis = 3,9 std. nuokr. = 0,826).

1.3.4. Požiūriai skirtingų šeimos pajamų grupėse

Kaip ir kitose socialinės padėties grupėse, visose skirtingų šeimos pajamų grupėse mažiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų* (Priedas 2.1 Lentelė 2.1.50, Pav. 7), tačiau – ir kas yra logiška – aukščiausias (čia: daugiau nei 2000 eurų) šeimos pajamas turintys asmenys šiam teiginiui ir tam, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudojami inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamus namų ūkio darbų atlikimą* pritaria stipriau (atitinkamai, vidurkiai = 3,3 ir 2,3 std. nuokr. = 1,241 ir 1,380), nei žemesnes pajamas turintys asmenys (atitinkamai, vidurkiai = 2,6-2,8 ir 2,1 std. nuokr. = 1,160-1,215 ir 1,147-1,160) (Priedas 2.1 Lentelės 2.1.51-53).

Taip pat būtent aukščiausias šeimos pajamas turintys asmenys mano, kad (2) *Jeif aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas* ir kad (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* stipriau (atitinkamai, vidurkiai = 3,4 ir 3,9 std. nuokr. = 1,024 ir 0,854), nei turintys iki 1200 eurų (atitinkamai, vidurkiai = 3,1 ir 3,8 std. nuokr. = 1,130 ir 0,911) (Priedas 2.1 Lentelės 2.1.51-53).

Svorio koeficientas (18+)

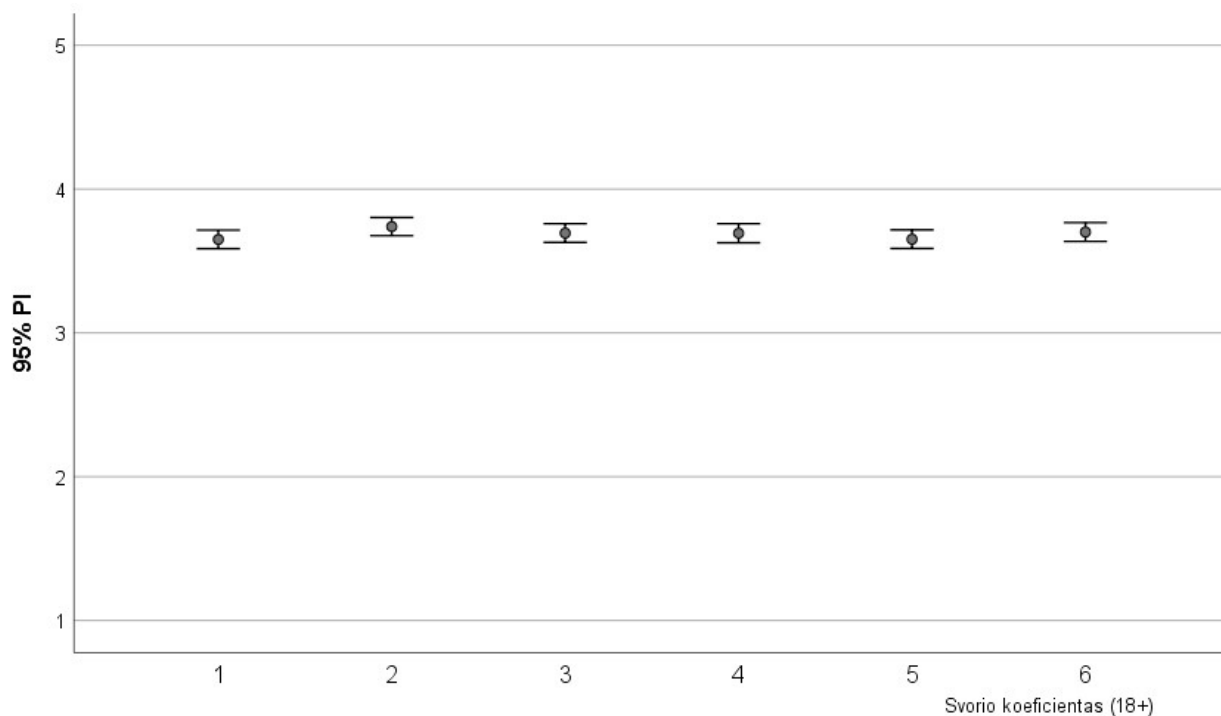
1. Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje
2. Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas
3. Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas
4. Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai
5. Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai
6. **Mūsų namų ūkis** naudoja inovatyvius technologinius priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą
7. **Mūsų namų ūkis** samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų
8. Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti **savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės**, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas
9. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
10. **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus

Pav. 7. Požiūrį į neapmokamą darbą matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalai skirtingų šeimos pajamų grupėse

2. Požiūris į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą

Vykdam apklauą Lietuvos gyventojų buvo prašoma pasakyti savo nuomonę apie tai, *ką reikėtų daryti, norint paskatinti šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų* nurodant, įvertinant 6 5 balų skalėje nuo „visiškai / greičiau nesutinku“ (1/2), „nei sutinku, nei nesutinku“ (3), iki „greičiau / visiškai sutinku“ (4/5).

Vidutiniai visų vertinimui pateiktų teiginių vertinimai svyruoja tarp 3,6 ir 3,7 (std. nuokr. tarp 0,935 ir 0,974) (Pav. 8, Priedas 2.2 Lentelė 2.2.1) ir rodo, kad visumoje Lietuvos gyventojos ir gyventojai su teiginiais yra linkę kiek labiau sutikti nei nesutikti. Tačiau suporuotų imčių T-testo rezultatai (Priedas 2.1 Lentelė 2.2.2) rodo, kad visgi sutikti su teiginiu, kad *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku sprendami lyčių nelygybės problemas* yra linkstama stipriau sutikti nei su keliais kitais (vidurkis = 3,72 std. nuokr. = 0,935), o sutikti su teiginiu kad *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* - silpniau nei su keliais kitais (vidurkis = 3,62 std. nuokr. = 0,961).

1.	Turi būti skatinamos viešos diskusijos apie lyčių lygybę bei socialinę nelygybę
2.	Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku sprendami lyčių nelygybės problemas
3.	Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę
4.	Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas
5.	Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika
6.	Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje

Pav. 8. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas.

Koreliacinės analizės rezultatai (Priedas 2.2 Lentelė 2.2.3) rodo, kad visų 6 vertintų teiginių vertinimai tarpusavyje stipriai koreliuoja ($Pr = \text{nuo } 0,507 \text{ iki } 0,747 \text{ } p < 0,01$). Tai nurodo apklausos dalyvių mąstymo nuoseklumą: kuo stipriau palaikomos individualiu lygmeniu taikomos priemonės, skatinančios šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų, tuo stipriau palaikomos ir instituciniu ar nacionaliniu lygmenimis taikomos priemonės tam tikslui pasiekti.

Šiuo atveju Faktorinė analizė 6 priemonių vertinimų analizė nebuvo įmanoma, kadangi metodas sugeneravo tik vieną komponentą.

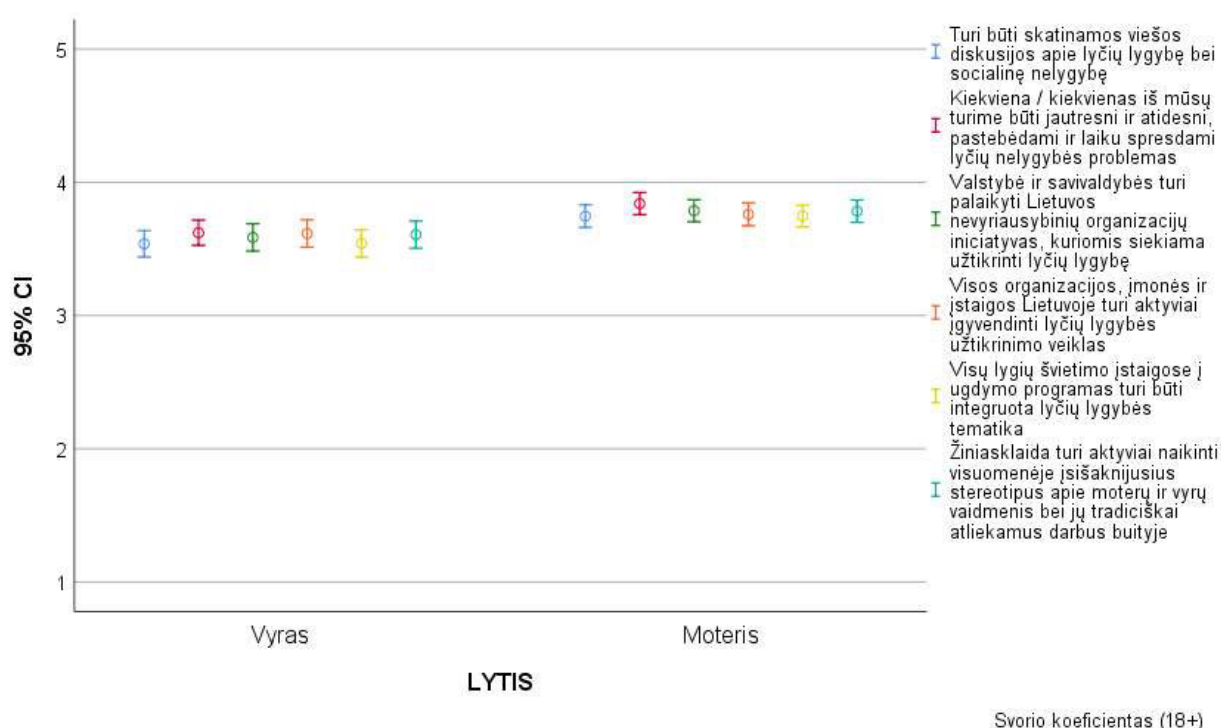
Papildomai, tiesinės regresinės analizės rezultatai (Priedas 2.2 Lentelė 2.2.4) rodo, kad pritarimą tam, kad *turi būti skatinamos viešos diskusijos apie lyčių lygybę bei socialinę nelygybę* iki 61 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,605$) galėtų sustiprinti pritarimas dar trims veiksams: tam, kad *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas* ($B = 0,492 \text{ } p < 0,01$); tam, kad *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę* ($B = 0,230 \text{ } p < 0,01$); ir tam, kad *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* ($B = 0,136 \text{ } p < 0,01$). Tai, ką rodė ir vieni stipriausių koreliaciniai ryšiai, požiūrį į viešų diskusijų skatinimą visgi stipriausiai sąlygoja nuostata, kad lyčių lygybės įtvirtinimas – kiekvieno(-s) iš mūsų reikalas. Be to, ir pačią nuostatą, kad *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas* iki 67 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,674$) stiprina visi kiti 5 veiksmi, iš kurių stipriausiai ($B = 0,400 \text{ } p < 0,01$) veikia jau minėta nuostata, kad *turi būti skatinamos viešos diskusijos apie lyčių lygybę bei socialinę nelygybę*.

Taip pat visi 5 veiksmi iki 68 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,677$) gali sustiprinti nuostatą, kad *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę*. Stipriausiai ($B = 0,347 \text{ } p < 0,01$) čia veikia įsitikinimas, kad *Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas*. Tuo tarpu pastarąjį įsitikinimą iki 69 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,685$) galimai sustiprintų 4 veiksmi, iš kurių 2 – *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* ir *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę* – veiktų gana stipriai (atitinkamai, $B = 0,387$ ir $B = 0,339 \text{ } p < 0,01$), o kiti 2 – *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas* ir *Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje* – kiek silpniau (atitinkamai, $B = 0,157$ ir $B = 0,057 \text{ } p < 0,01$).

Logišką, kad nuostatą, jog *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* stiprina visi kiti veiksmi ir kad jų tarpe stipriausiai veikia ($B = 0,450 \text{ } p < 0,01$) nuostata *Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas*, o silpniausiai – nuostatos, kad *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę* ir *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas* (atitinkamai, $B = 0,086$ ir $B = 0,081 \text{ } p < 0,01$).

Galiausiai, apklausos metu vertinimui pateiktos nuostatos silpniausiai įtakoja ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,449$) įsitikinimą, kad *Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje*. Šią nuostatą galimai sustiprintų (atitinkamai, $B = 0,298$ ir $B = 0,213$ $p < 0,01$). tai, jei būtų galvojama, kad *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* ir kad *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę bei kiek silpniau* (atitinkamai, $B = 0,149$ ir $B = 0,099$ $p < 0,01$) tai, kad *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas* ir kad *Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas*.

2.1. Moterų ir vyrų požiūriai

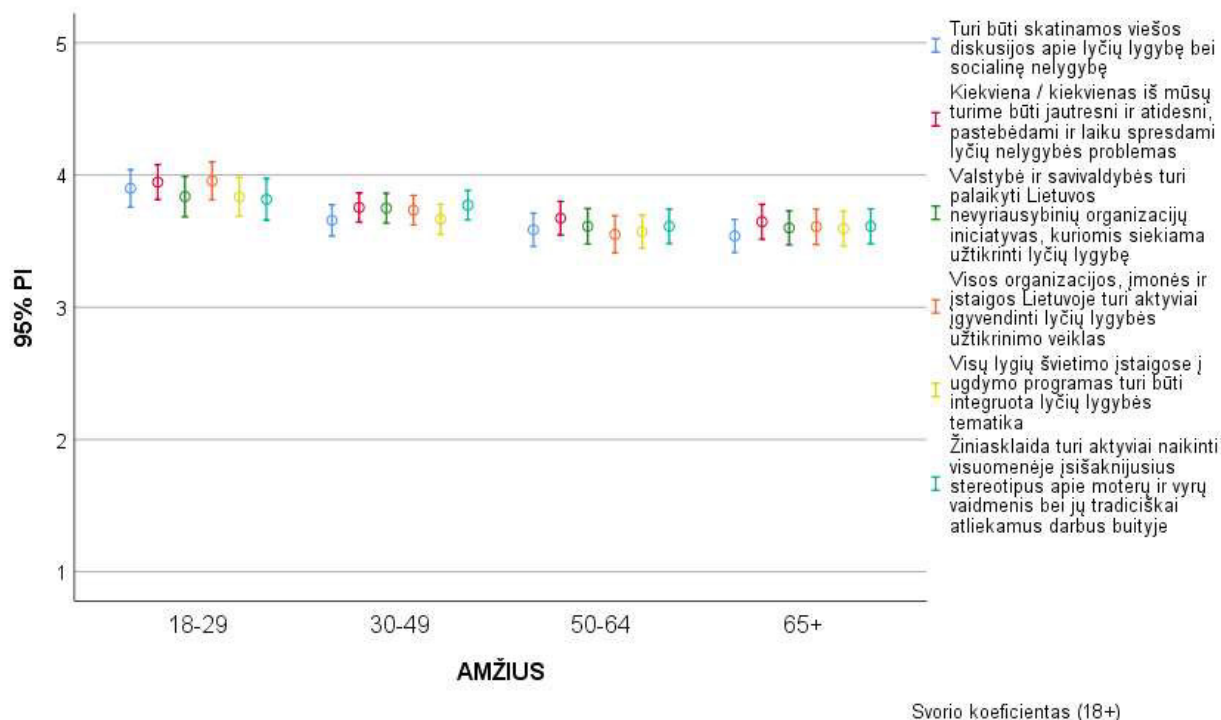

Pav. 9. Moterų ir vyrų vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasikliovimo intervalas.

Moterys, vidutiniškai, linkusios labiau nei vyrai sutikti su visais 6 teiginiais, kurias įvardinami veiksmai, skirti skatinti šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų (Pav. 9, Priedas 2.2 Lentelės 2.2.5 ir 2.2.6). Toks rezultatas nurodo ir į galimai didesnę savo situacijos suvokimą moterų tarpe ir į galimai didesnę moterų jautrumą lyčių lygybės klausimas apskritai.

2.2. Požiūriai skirtingose amžiaus grupėse

Lyginant požiūrius į veiksmus, skirtus skatinti šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų skirtingose amžiaus grupėse, akivaizdi tendencija, kad kuo vyresni asmenys, tuo mažiau linkę palaikyti tokius veiksmus (Pav. 10)

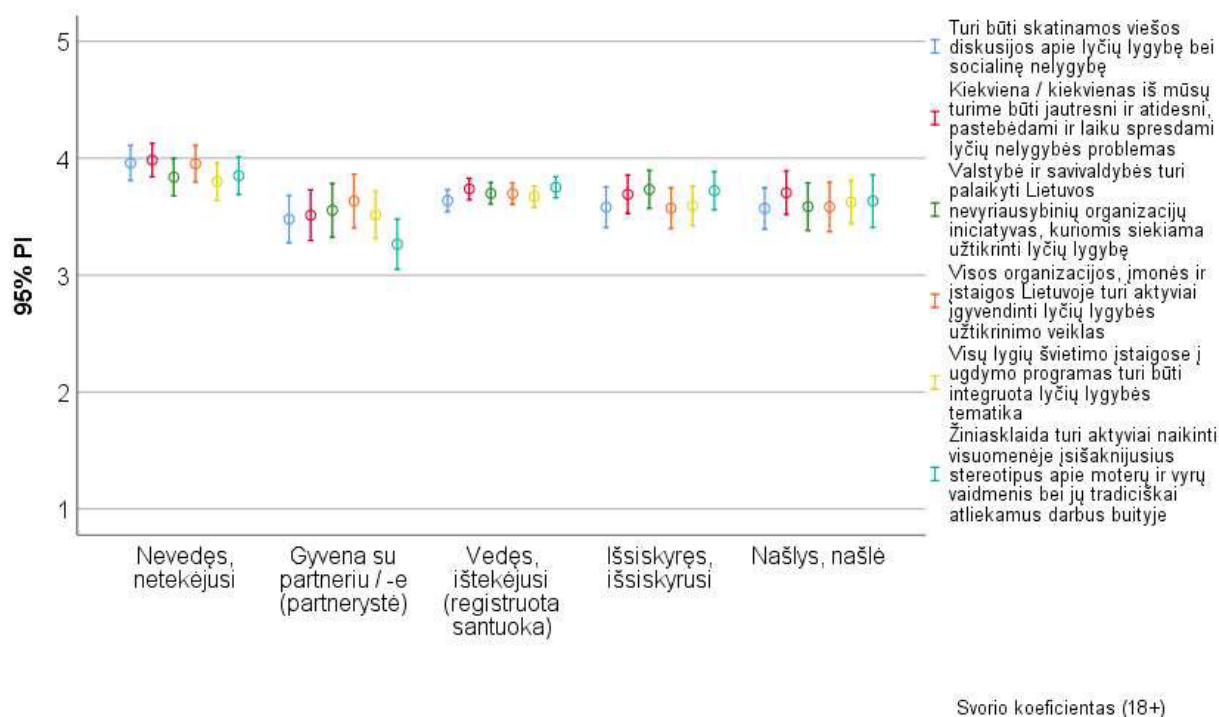
Pav. 10. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas skirtingose amžiaus grupėse

Konkrečiau, 18-29 m. Lietuvos gyventojos ir gyventojai stipriau palaiko tai, kad (1) *Turi būti skatinamos viešos diskusijos apie lyčių lygybę bei socialinę nelygybę* ir kad (2) *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku sprendami lyčių nelygybės problemas* (atitinkamai, vidurkiai = 3,9 ir 4,0 std. nuokr. = 0,808 ir 0,774) nei vyresnio amžiaus gyventojos ir gyventojai (atitinkamai, vidurkiai = 3,5-3,7 ir 3,6-3,7 std. nuokr. = 0,870-1,031 ir 0,920-0,991). Taip pat 18-29 m. amžiaus asmenys stipriau sutinka su tuo, kad (3) *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinų organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę*, kad (4) *Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas* ir kad (5) *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* nei 50 m. ir vyresni asmenys. 18-29 m. asmenys stipriau palaiko (vidurkis = 3,8 std. nuokr. = 0,931) ir tai, kad (6) *Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje* nei 65 m. ir vyresni asmenys (vidurkis = 3,6 std. nuokr. = 0,971) (Priedas 2.2 Lentelės 2.2.7-16).

2.3. Požiūriai skirtingos socialinės padėties grupėse

2.3.1. Požiūriai skirtingos šeiminės padėties grupėse

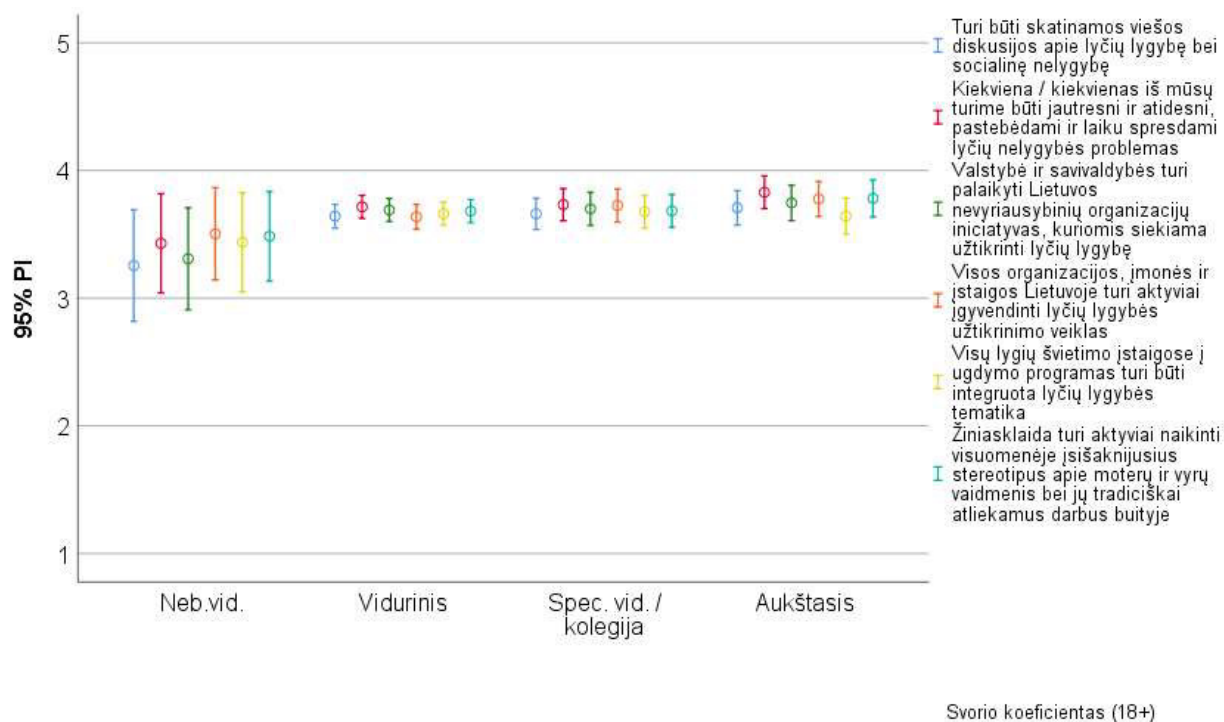
Lyginant skirtingą šeiminių padėčių turinčių asmenų požiūrius į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą išsiskiria nevedę / netekę asmenys, kurie / kurios stipriau nei bet kitokios šeiminės padėties asmenys palaiko visas vertinimui pateiktas priemones. Tai yra, jei vidutiniai priemonių vertinimai nevedusių / netekėjusių asmenų grupėje varijuoja tarp 3,8 ir 4 (std. nuokr. = 0,820-0,955), tai kitose tarp 3,3 ir 3,7 (std. nuokr. = 0,827-1,090) (Priedas 2.2 Lentelės 2.2.17-2.2.27).

Pav. 11. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalas skirtingos šeiminės padėties grupėse

2.3.2. Požiūriai skirtingo išsilavinimo grupėse

Visas šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimo priemones mažiausiai palaiko asmenys, turintys nebaigtą vidurinį išsilavinimą (vidurkiai = 3,2-3,5 std. nuokr. = 0,916-1,196), o stipriausiai – turintys aukštąjį išsilavinimą (vidurkiai = 3,6-3,8 std. nuokr. = 0,922-1,066) (Lentelė 2.2.28). Tačiau nepriklausomų imčių T-testo rezultatai (Priedas 2.2 Lentelės 2.2.27-34) rodo, kad tik (3) *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę* vertinimai statistiškai reikšmingai skiriasi.

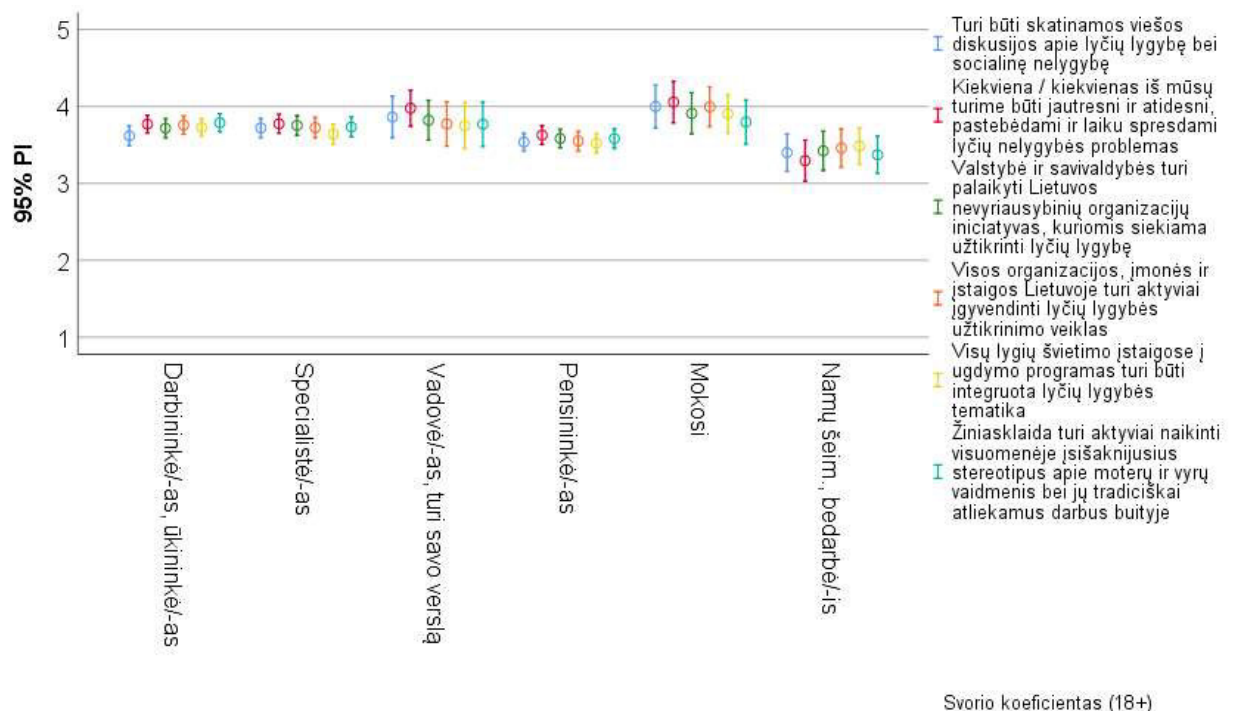

Pav. 12. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas skirtingo išsilavinimo grupėse

2.3.3. Požiūriai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse

Visumoje, šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą labiausiai palaiko besimokantys asmenys (vidurkiai = 3,8-4,0 std. nuokr. = 0,816-0,960) (kas atitinka ir stipriausią palaikymą jaunesnio amžiaus grupėje), o mažiausiai – pensininkės/-ai (vidurkiai = 3,5-3,6 std. nuokr. = 0,806-0,956) ir namų šeim. ar bedarbės/-iai (vidurkiai = 3,4-3,6 std. nuokr. = 0,797-0,913) (Pav.13, Priedas 2.2 Lentelė 2.2.35).

Nepriklausomų imčių T-testo rezultatai (Priedas 2.2 Lentelės 2.2.36-50) rodo, kad tai, kad (1) *Turi būti skatinamos viešos diskusijos apie lyčių lygybę bei socialinę nelygybę* labiau palaiko besimokantys asmenys (vidurkis = 4,0 std. nuokr. = 0,832), nei darbininkės/-ai ar ūkininkės/-ai (vidurkis = 3,6 std. nuokr. = 1,003), nei pensininkės/-ai (vidurkis = 3,5 std. nuokr. = 0,806), nei namų šeim. ar bedarbės/-iai (vidurkis = 3,5 std. nuokr. = 0,797); taip pat vadovės/-ai ar savo verslą turintys asmenys pastarąją nuostatą palaiko stipriau (vidurkis = 3,8 std. nuokr. = 0,964) nei pensininkės/-ai ir nei namų šeim. ar bedarbės/-iai. Be to, namų šeim. ar bedarbės/-iai mažiausiai pritaria (vidurkis = 3,4 std. nuokr. = 0,913) tam, kad (2) *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku sprenddami lyčių nelygybės problemas* lyginant su darbininkėmis/-ais ar ūkininkėmis/-ais (vidurkis = 3,8 std. nuokr. = 0,936), su specialistėmis/-ais (vidurkis = 3,7 std. nuokr. = 1,019), su vadovėmis/-ais ar savo verslą turinčiais asmenimis (vidurkis = 3,9 std. nuokr. = 0,806).

Pav. 13. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalas skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse

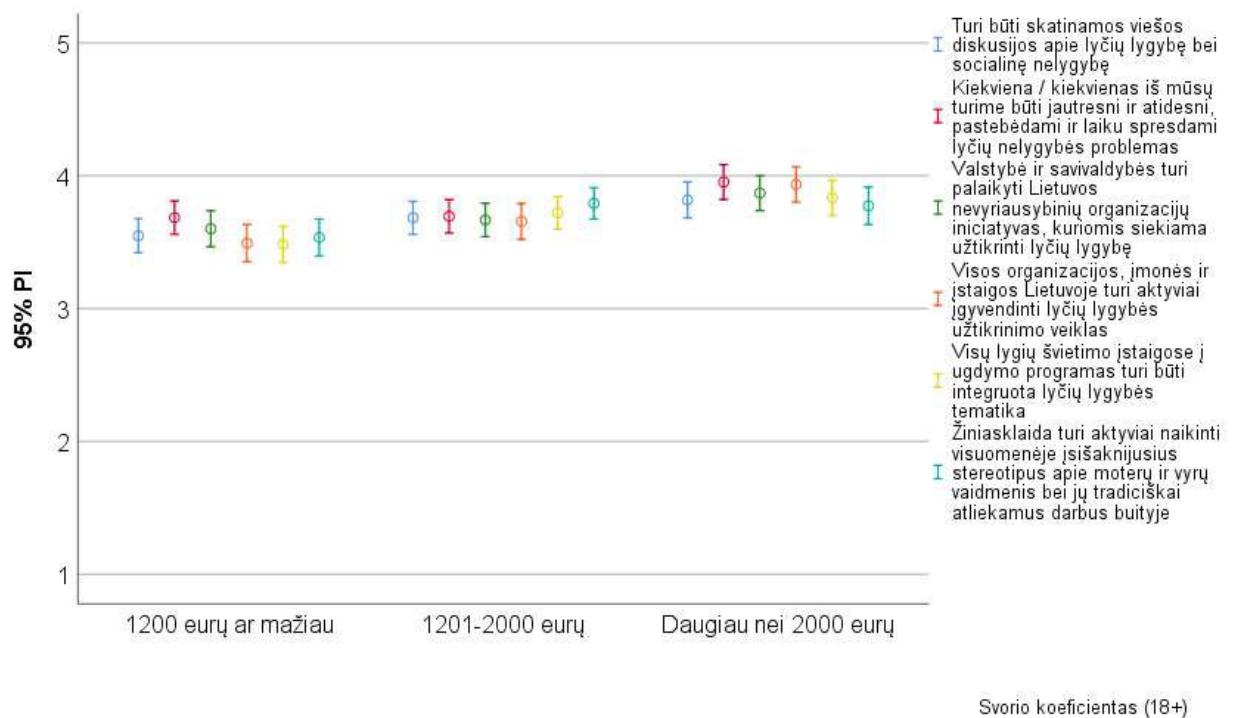
Pensininkės/-ai silpniau (vidurkis = 3,6 std. nuokr. = 0,868) nei specialistės/-ai (vidurkis = 3,7 std. nuokr. = 1,037) ir nei besimokantys asmenys (vidurkis = 3,9 std. nuokr. = 0,838) pritaria tam, kad (3) *Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinį organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę*; o tam, kad (4) *Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas* ir tam, kad (5) *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika* pensininkės/-ai pritaria silpniau (atitinkamai, vidurkiai = 3,5 ir 3,6 std. nuokr. = 0,911 ir 0,904) nei darbininkės/-ai ar ūkininkės/-ai (atitinkamai, vidurkiai = 3,7 std. nuokr. = 0,957 ir 0,915) ir nei besimokantys asmenys (atitinkamai, vidurkiai = 3,5 ir 3,6 std. nuokr. = 0,911 ir 0,904).

Galiausiai, tam, kad (6) *Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje* darbininkės/-ai ar ūkininkės/-ai pritaria stipriau (vidurkis = 3,8 std. nuokr. = 0,909) nei pensininkės/-ai (vidurkis = 3,5 std. nuokr. = 0,956) ir nei namų šeim. ar bedarbės/-iai (atitinkamai, vidurkiai = 3,9 ir 3,8 std. nuokr. = 0,835 ir 0,848).

2.3.4. Požiūriai skirtingų šeimos pajamų grupėse

Visas šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimo priemonės daugiau nei 2000 eurų šeimos pajamas turintys asmenys palaiko stipriau (vidurkiai = 3,8-4,0 std. nuokr. = 0,946-1,028), nei turintys 1200 eurų ar mažesnes šeimos pajamas asmenys (vidurkiai = 3,5-3,7 std. nuokr. = 0,866-0,977) (Pav. 14

Priedas 2.2 Lentelė 2.2.35). visi šie skirtumai yra statistiškai reikšmingi (Priedas 2.2 Lentelės 2.2.36-38).

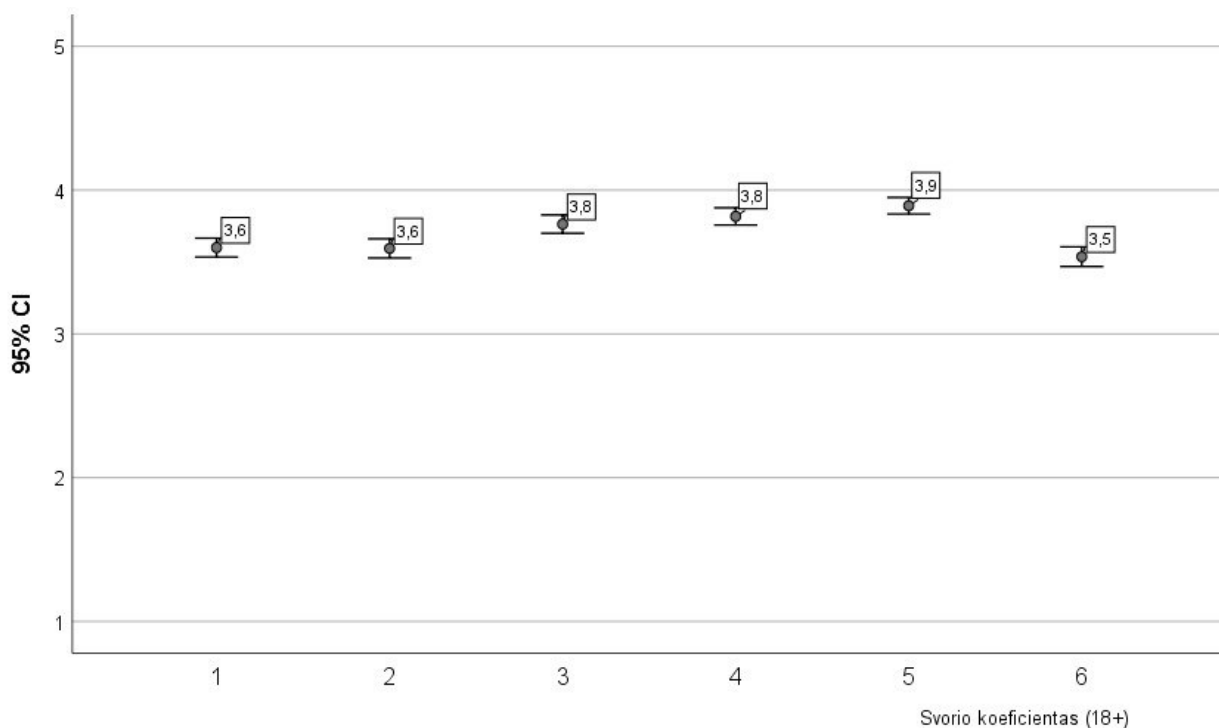
Pav. 14. Vidutiniai požiūrio į šeimos ir darbo pareigų vienodesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą vertinimai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalas skirtingų šeimos pajamų grupėse

3. Požiūris į lyčių lygybę

Vykdam apklauą Lietuvos gyventojų buvo prašoma išsakyti savo požiūrį apie *lyčių lygybę* įvertinant 6 teiginius nurodant, ar su kiekvienu iš jų visiškai / greičiau nesutinkama (1/2), Nei sutinkama, nei nesutinkama (3), greičiau / visiškai sutinkama (4/5). Vertinimui buvo pateikti tokie teiginiai:

1. Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
2. Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis
3. Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei
4. Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus
5. Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį
6. Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai

Apibendrinti duomenys rodo, kad Lietuvos gyventojos(-ai) labiausiai linkę pritarti (vidurkiai 3,8-3,9) tam, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei*, kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus* ir kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* (Pav. 14, Priedas 2.3 Lentelė 2.3.1).

1. Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus
2. Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis

3. Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei
4. Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus
5. Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį
6. Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai

Pav. 15. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai

Suporuotų imčių T-testo rezultatai (Priedas 2.3 Lentelė 2.3.2) rodo, kad tik 3 sąlyginai žemiau vidutiniškai įvertintų teiginių vidutiniai vertinimai statistiškai reikšmingai nesiskiria. Tai:

- (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* ($t = 0,153$ $p = 0,879$);
- (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai* ($t = 1,126$ $p = 0,260$);
- (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* ir (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai* ($t = 1,352$ $p = 0,177$).

Kitaip sakant, Lietuvos gyventojos ir gyventojai labiausiai linkę pritarti tam, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį*, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* ir kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus*. Mažiau linkstama pritarti teiginiui, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai*. Tačiau pastaruoju atveju dėl paties teiginio dviprasmiškumo, nėra visiškai aišku, ar mažiau linkstamą pritarti visam teiginiui, t.y. teigimui ir priešasčiai, ar mažiau linkstama pritarti kažkuriai iš teiginio sudedamųjų dalių – pvz., tik tam, kad *moterys yra diskriminuojamos*, ar tik tam, kad iš moterų *visi tikisi*.

Koreliacinės analizės rezultatai (Priedas 2.3 Lentelė 2.3.3) rodo, kad visų teiginių vertinimai tarpusavyje statistiškai reikšmingai teigiamai susiję. Tai nurodo požiūrio (ir vertinimo apklausos metu) nuoseklumą: kuo labiau linkstama susitikti su kažkurio vienas iš teiginių, tuo labiau sutinkama ir su kitais. Duomenų rinkimo instrumento vertinimo prasme, toks rezultatas taip pat nurodo aukštą matavimo skalės patikimumo lygį. Tačiau, papildomai, svarbu atkreipti dėmesį, kad stipriausiai tarpusavyje koreliuoja ($P_r = 0,661-0,746$ $p < 0,01$) teiginių (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*, (2) *Kuo labiau Lietuvoje*

bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis ir (3) Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei. Tuo tarpu silpniausiai koreliuoja ($P_r = 0,335-0,388$ $p < 0.01$) visų teiginių vertinimai su teiginio (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai* vertinimu. Tai ir vėl verčia sugrįžti prie ankstesnio svarstymo apie tai, kuri teiginio (6) formuluotės dalis iš tiesų buvo vertinama.

Faktorinės analizės rezultatai prasmingų rezultatų nepateikia, nes sugeneruojamas tik vienas veiksnys; taigi analizė nepateikia pagrindo tolimesnėms įžvalgoms. Tačiau tiesinės regresinės analizės rezultatai (Priedas 2.3 Lentelė 2.3.4) rodo, kad sutikimą su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienosdesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* iki 63 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,632$) galėtų sustiprinti sutikimas su dar trimis dedamosiomis: t.y, tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* ($B = 0,535$ $p < 0,01$); tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* ($B = 0,221$ $p < 0,01$); ir tuo, kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus* ($B = 0,148$ $p < 0,01$).

Kiek kitaip, sutikimą su tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* iki 68 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,681$) sustiprina sutikimas su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienosdesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ($B = 0,453$ $p < 0,01$); su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* ($B = 0,350$ $p < 0,01$); ir su tuo, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* ($B = 0,125$ $p < 0,01$). Taip pat sutikimą su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* iki 62 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,624$) stiprina sutikimas su kitais trimis teiginiais: su tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* ($B = 0,413$ $p < 0,01$); tuo, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* ($B = 0,261$ $p < 0,01$); ir tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienosdesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ($B = 0,222$ $p < 0,01$). Pastarieji rezultatai rodo glaudų persipynimą tarp Lietuvos gyventojų įsitikinimų apie lyčių lygybės užtikrinimo sąsajas su visuotinės gerovės pasiekimu.

Tuo tarpu įsitikinimą, kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus* jau tik iki 42 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,423$) stiprina keli kiti įsitikinimai, tarpe kurių ir vėl atsikartoja įsitikinimas, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* ($B = 0,489$ $p < 0,01$); keli kiti – tai įsitikinimas, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienosdesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ($B = 0,180$ $p < 0,01$) ir kad (6) *Moterys yra*

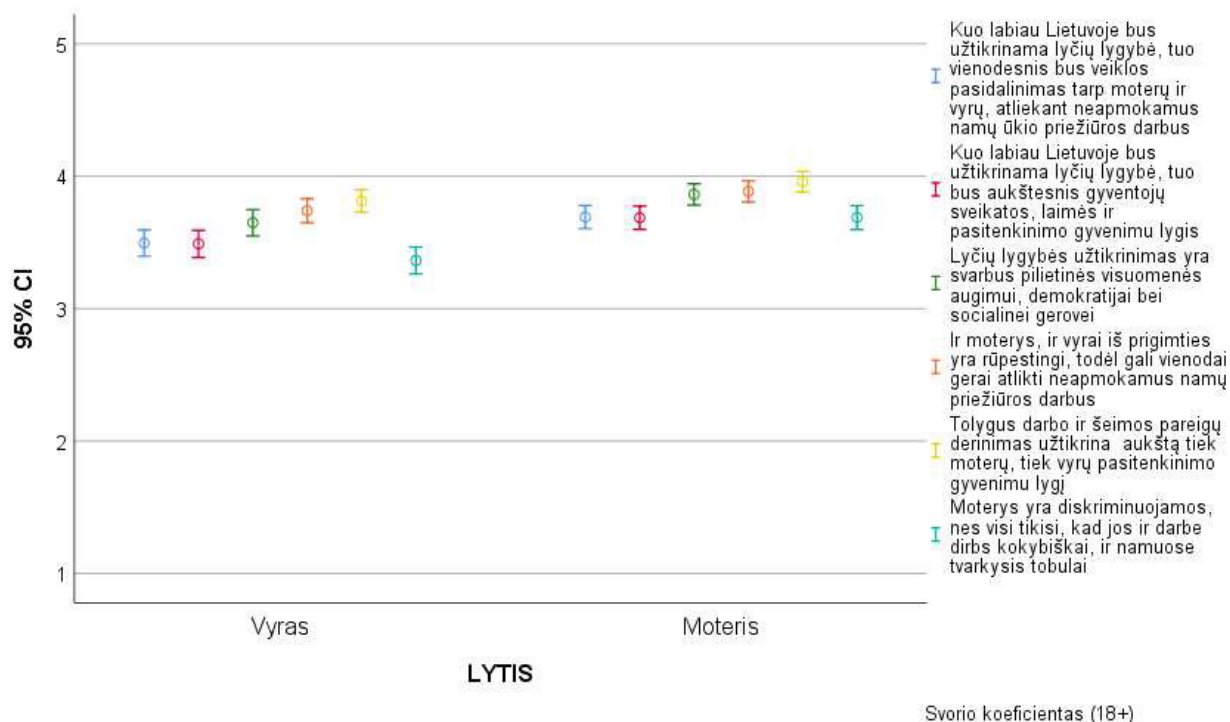
diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai (B = 0,089 p<0,01).

Aukščiau jau minėtą įsitikinimą, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį iki 57 proc.* ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,567$) sustiprina įsitikinimai, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* (B = 0,290 p<0,01); kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus* (B = 0,377 p<0,01); kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* (B = 0,192 p<0,01); ir, silpniausiai, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai* (B = 0,082 p<0,01).

Galviausiai, įsitikinimą, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai*, tik iki 19 proc. ($R^2_{\text{pakoreguotas}} = 0,194$) stiprina tie patys lyčių lygybės užtikrinimą deklaruojantys teiginiai (t.y. kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* (B = 0,139 p<0,01) ir kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* (B = 0,099 p<0,01)) ir dar papildomai įsitikinimai, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* (B = 0,167 p<0,01) ir (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus* (B = 0,130 p<0,01).

3.1. Moterų ir vyrų požiūriai

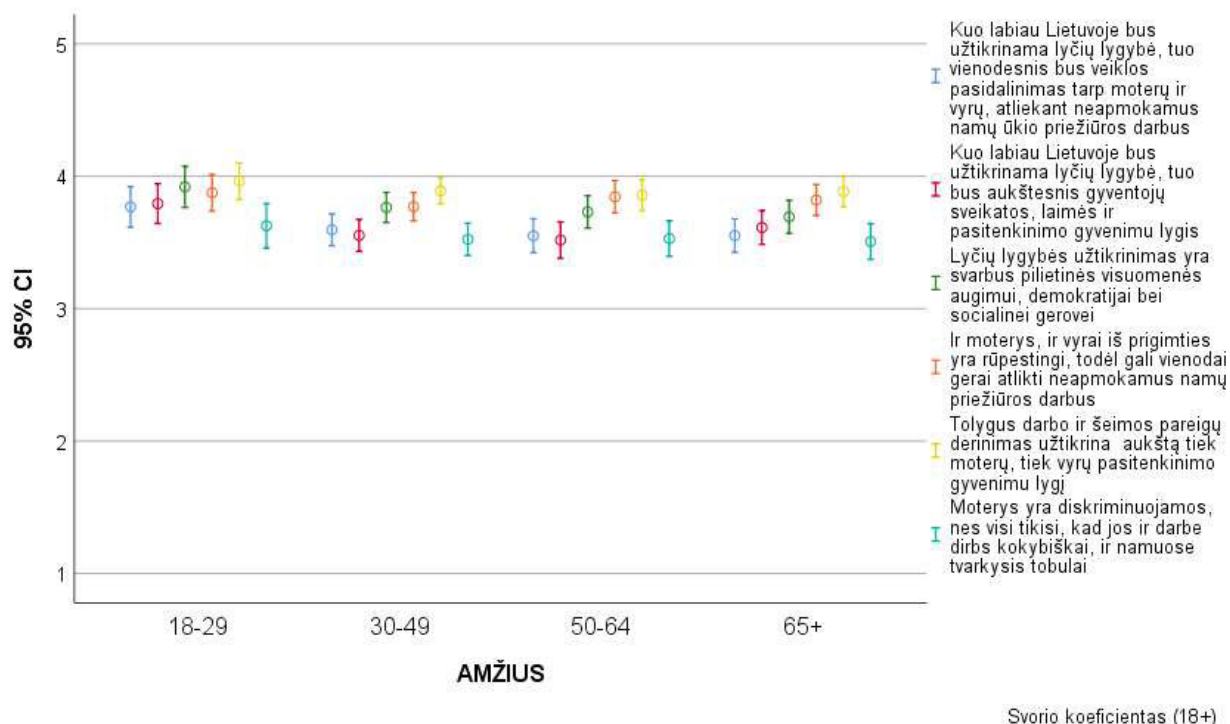
Detalesnė analizė rodo, kad vyrų ir moterų požiūriai į atskirus lyčių lygybės aspektus skiriasi: moterys labiau nei vyrai linkę pritarti visiems pateiktiems teiginiams (Pav. 15, Priedas 2.3 Lentelė 2.3.5). Be to, nepriklausomų imčių T-testo rezultatai (Priedas 2.3 Lentelė 2.3.6) rodo, kad visus teiginius moterys vertina statistiškai reikšmingai aukščiau nei vyrai (t = nuo -5,435 iki -1,930 p < 0,05). Vienintelė išimtis – dėl to, kad *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus*, moterų ir vyrų nuomonės statistiškai reikšmingai nesiskiria (t = -1,933 p = 0,054).

Pav. 16. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalai moterų ir vyrų grupėse

3.2. Požiūriai skirtingose amžiaus grupėse

Skirtingose amžiaus grupėse požiūriai į atskirus lyčių lygybės aspektus taip pat kiek skiriasi. Visumoje, jaunesnio amžiaus asmenys yra labiau linkę palaikyti lyčių lygybę, nei vyresnio (Pav. 16, Priedas 2.3 Lentelės 2.3.7-18). Tačiau, kaip rodo nepriklausomų imčių T-testo rezultatai, statistiškai reikšmingai skiriasi tik 18-29 m. amžiaus asmenų požiūriai į tai, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* ir kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei*. Šiai amžiaus grupei priklausantys asmenys yra labiau linkę sutikti su pastaraisiais teiginiais, nei asmenys, priklausantys vyresnio amžiaus grupėms.

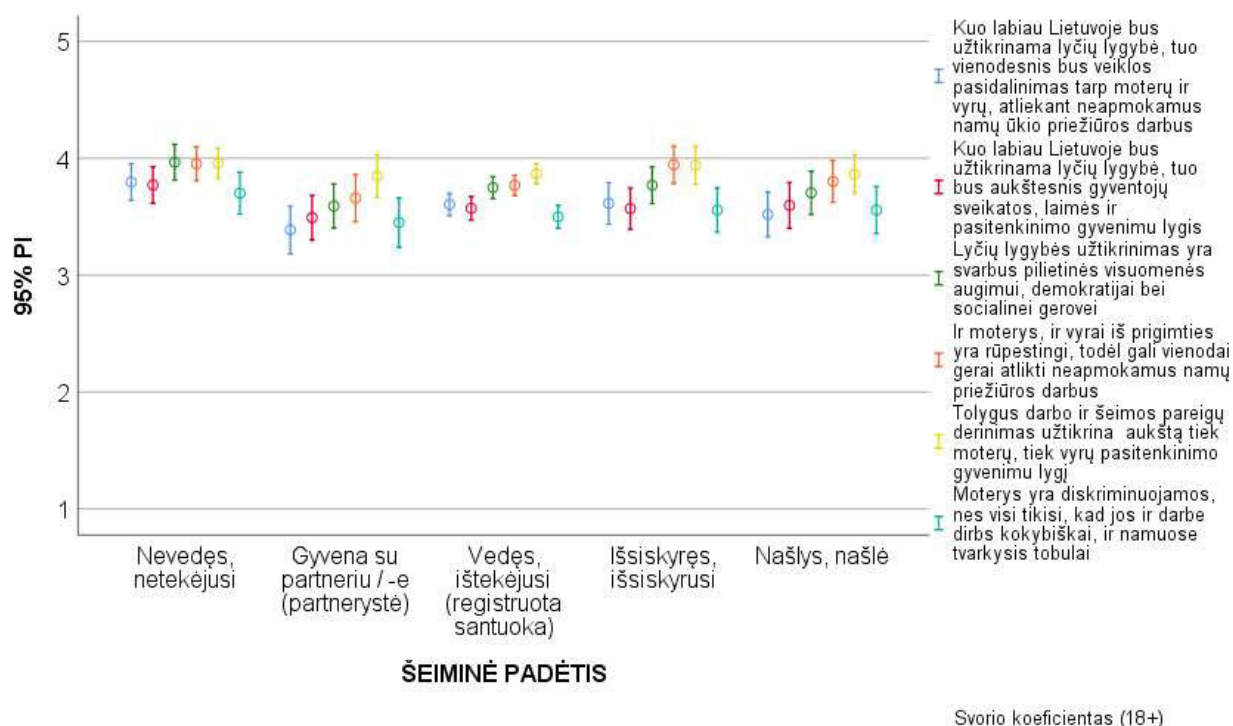
Pav. 17. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai skirtingose amžiaus grupėse

3.3. Požiūriai skirtingos socialinės padėties grupėse

3.3.1. Požiūriai skirtingos šeiminės padėties grupėse

Vidutiniai požiūrio į lyčių lygybę vertinimai skirtingos šeiminės padėties grupėse varijuoja tarp 3,4 ir 4 balų (Pav. 17, Priedas 2.3 Lentelė 2.3.19). Statistinis vidutinių vertinimų skirtumų palyginimas rodo (Pav. 17, Priedas 2.3 Lentelės 2.3.20-39), kad statistiškai reikšmingai skiriasi netekėjusių / nevedusių asmenų požiūriai lyginant su kitos šeiminės padėties asmenų požiūriais. Konkrečiau, būtent nevedę / netekėję asmenys stipriau nei gyvenantys partnerystėje ar vedę sutinka su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis*, tuo kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* ir tuo, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai* (plg., atitinkamai, vidurkiai 3,7-3,8 ir 3,4-3,6 ir 3,5-3,7). Taip pat lyginant su išsiskyrusiais asmenimis, nevedę / netekėję asmenys labiau sutinka su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,9 ir 3,7 std. nuokr. = 0,926 ir 0,842), o lyginant su našlėmis/-iais – su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,8 ir 3,5 std. nuokr. = 0,962 ir 0,923). Toks rezultatas nurodo prielaidą, kad buvimas nevedusiu / netekėjusia

siejasi su stipriau pozityviu požiūriu į lyčių lygybę (ir tikėtina toks požiūris apriboja santuokos ar partnerystės galimybes Lietuvoje).

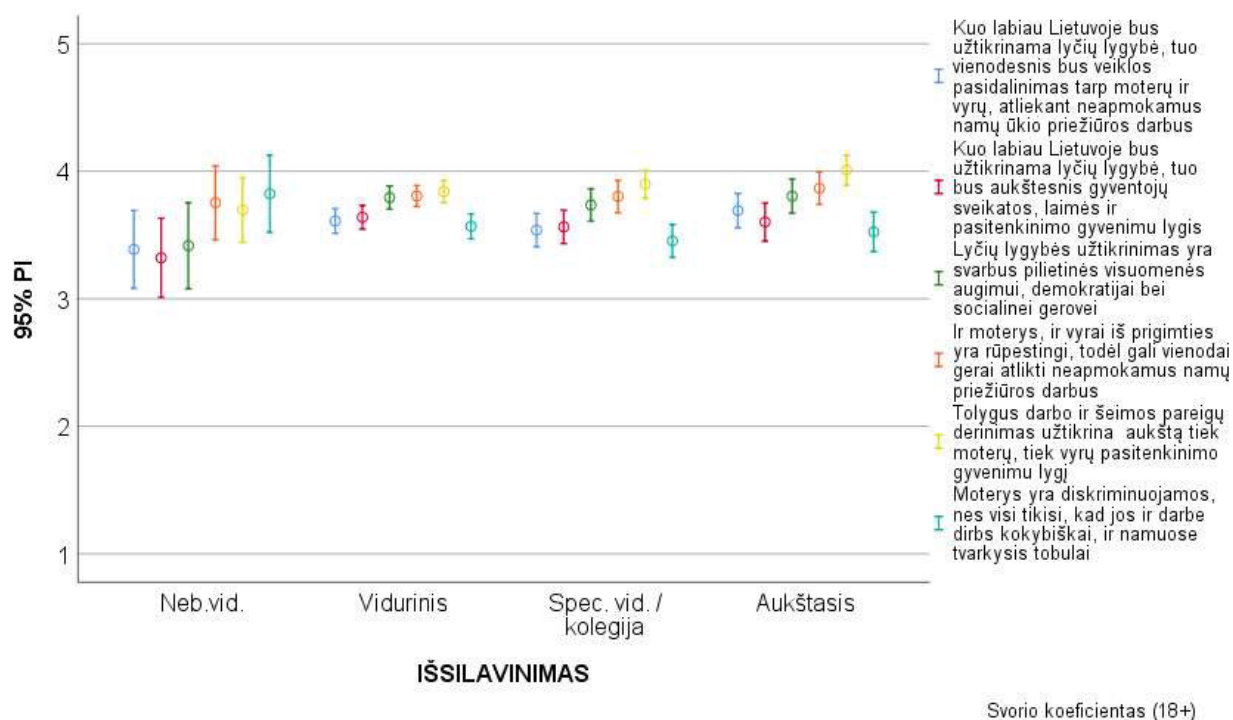

Pav. 18. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalai skirtingose šeiminių padėties grupėse

3.3.2. Požiūriai skirtingo išsilavinimo grupėse

Vidutiniai požiūrio į lyčių lygybę vertinimai skirtingo išsilavinimo grupėse varijuoja tarp 3,3 ir 4 balų (Pav. 18, Priedas 2.3 Lentelė 2.3.40). Statistinis vidutinių vertinimų skirtumų palyginimas rodo (Pav. 18, Priedas 2.3 Lentelės 2.3.41-83), kad aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys visgi labiau linkę pritarti lyčių lygybei nei turintys žemesnį išsilavinimą. T.y, aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų požiūris į tai, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* yra labiau palaikantis (vidurkis = 4,0 std. nuork. = 0,858), nei turinčių vidurinį išsilavinimą (vidurkis = 3,8 std. nuork. = 0,860) ar turinčių spec. vidurinį išsilavinimą ar baigusių kolegiją asmenų (vidurkis = 3,9 std. nuork. = 0,857). Be to, aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys taip pat labiau nei turintys vidurinį išsilavinimą sutinka su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,8 ir 3,4 std. nuokr. = 0,975 ir 1,022). Be to, vidurinį išsilavinimą turintys asmenys labiau palaiko tai, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* nei turintys nebaigtą vidurinį išsilavinimą (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,6 ir 3,3 std. nuokr. = 0,917 ir 0,908). Tačiau, nors ir paradoksalu, nebaigtą vidurinį išsilavinimą turintys asmenys labiau nei turintys spec. vidurinį išsilavinimą ar baigę kolegiją sutinka su tuo, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs*

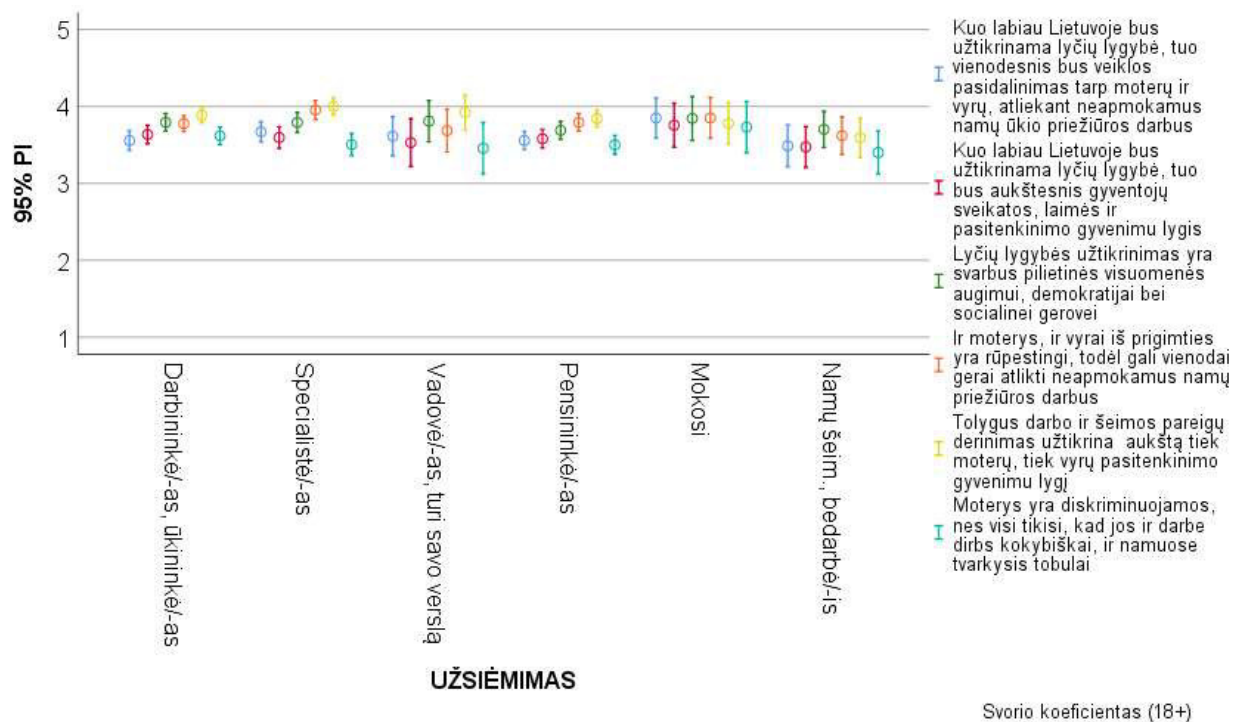
kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,8 ir 3,4 std. nuokr. = 0,880 ir 1,000).

Pav. 19. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalai skirtingo išsilavinimo grupėse

3.3.3. Požiūriai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse

Požiūrio į lyčių lygybę vertinimai skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse varijuoja tarp 3,4 ir 4 balų (Pav. 19, Priedas 2.3 Lentelė 2.3.51). Tai rodo, kad Lietuvoje visgi labiau linkstama palaikyti lyčių lygybės siekį nei nepalaikyti. Statistinis vidutinių vertinimų skirtumų palyginimas rodo (Pav. 19, Priedas 2.3 Lentelės 2.3.52-81), kad statistiškai reikšmingai skiriasi tik kelių teiginių vertinimai ir tik kai kuriose profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse. T.y, darbininkės/-ai ir ūkininkės/-ai yra labiau linkę pritarti tam, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* nei namų šeim. ir bedarbės/-iai (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,8 ir 3,6, std. nuokr. = 0,854 ir 0,839); taip pat su tuo labiau sutinka ir specialistės/-ai nei pensininkės/-ai (plg., vidurkiai, atitinkamai, 4,0 ir 3,8, std. nuokr. = 0,890 ir 0,836) bei specialistės/-ai nei namų šeim. ar bedarbės/-iai (plg., vidurkiai, atitinkamai, 4,0 ir 3,6, std. nuokr. = 0,890 ir 0,839).

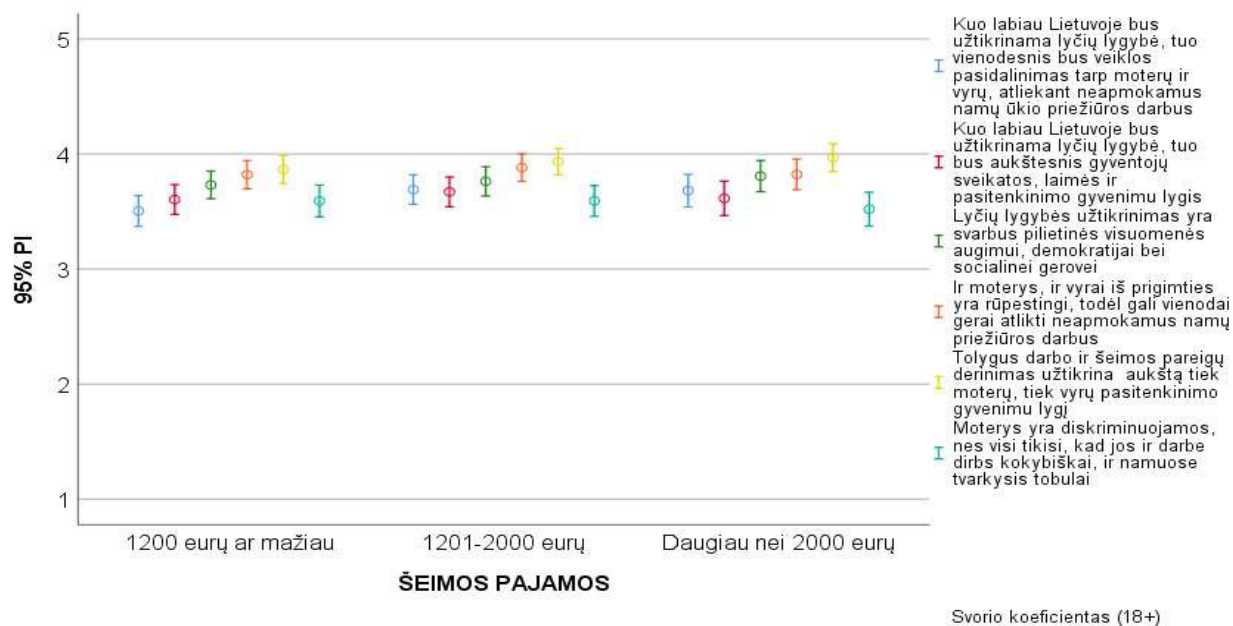

Pav. 20. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklojimo intervalai profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo

Be to, specialistės/-ai labiau nei namų šeim. ir bedarbės/-iai palaiko ir tai, kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus* (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,9 ir 3,6, std. nuokr. = 1,020 ir 0,796); o besimokantys asmenys – labiau nei pensininkai palaiko tai, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* (plg., vidurkiai, atitinkamai, 3,8 ir 3,6, std. nuokr. = 0,898 ir 0,936). Pastarieji rezultatai nurodo tikimybę, kad buvimas viešumoje (čia - studijos, profesinė veikla) galimai prisideda prie bendro pozityvaus lyčių lygybės palaikymo, tuo tarpu sąlyginai didesnis uždarumas (čia - buvimas pensijoje, pagrindinės veiklos namuose) – veikia priešingai.

3.3.4. Požiūriai skirtingų šeimos pajamų grupėse

Požiūrio į lyčių lygybę vertinimai skirtingų šeimos pajamų grupėse varijuoja tarp 3,5 ir 4 balų (Pav. 20, Priedas 2.3 Lentelės 2.3.81, 83, 85). Tai rodo apklausos dalyvių polinkį labiau sutikti su teiginiais, nei nesutikti; t.y. palaikyti lyčių lygybę. Tačiau statistiškai reikšmingų skirtumų skirtingose grupėse nėra (Pav. 20, Priedas 2.3 Lentelės 2.3.82, 84, 86).

Pav. 21. Požiūrį į lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimo vidurkiai ir vidurkių 95 proc. pasiklovimo intervalai

Nepaisant to, koreliacinės analizės rezultatai (Lentelė 4) nurodo silpną, tačiau statistiškai reikšmingą tendenciją, kad šeimos pajamų dydis ir požiūris į lyčių lygybę tarpusavyje siejasi. T.y., tikėtina, kad kuo aukštesnės šeimos pajamos, tuo labiau pritariama tam, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ($P_r = 0,092$ $p < 0,05$) ir tam, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* ($P_r = 0,108$ $p < 0,01$).

Lentelė 4. Sąsajos tarp požiūrį lyčių lygybę matuojančių teiginių vertinimų ir šeimos pajamų.

		ŠEIMOS PAJAMOS
Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus	P_r	,092*
	p	,016
	N	692
Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis	P_r	,065
	p	,088
	N	679
Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei	P_r	,045
	p	,236
	N	682
Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus	P_r	,036
	p	,336
	N	704
Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį	P_r	,108**
	p	,005
	N	689
Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai	P_r	,007
	p	,858
	N	675

** . Koreliacija statistiškai reikšminga 0.01 lygmeniu (2-pusė).

* . Koreliacija statistiškai reikšminga 0.05 lygmeniu (2-pusė).

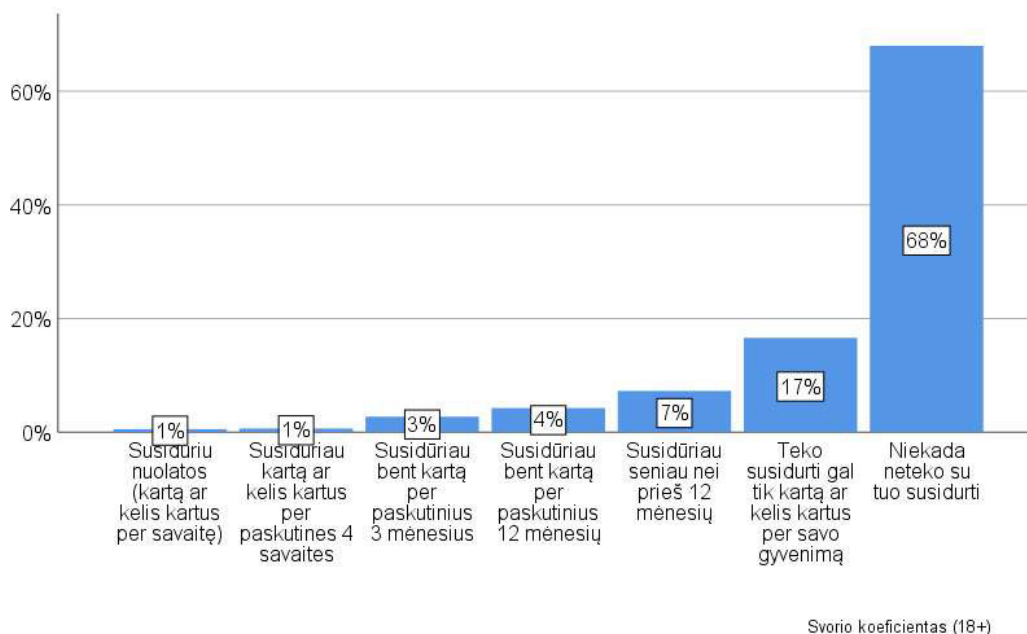
4. Susidūrimų su seksizmu dažnumas

Seksizmas - priešiškas ir išankstinis nusistatymas prieš moteris ar vyrus, jų gebėjimų nuvertinimas ir lyčių lygiateisiškumo bei lygiavertiškumo neigimas.

Atliekant apklausą tyrimo dalyvių buvo klausiama ***Kaip dažnai per savo gyvenimą jums teko susidurti su kokiais nors seksizmo atvejais, kai derinate savo šeimos ir darbo pareigas.*** Pateiktų pasirinkimui atsakymų variantai:

1. Susiduriu nuolatos (kartą ar kelis kartus per savaitę)
2. Susidūriau kartą ar kelis kartus per paskutines 4 savaites
3. Susidūriau bent kartą per paskutinius 3 mėnesius
4. Susidūriau bent kartą per paskutinius 12 mėnesių
5. Susidūriau seniau nei prieš 12 mėnesių
6. Teko susidurti gal tik kartą ar kelis kartus per savo gyvenimą
7. Niekada neteko su tuo susidurti
9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė

Apibendrinti duomenys rodo (žr. BT pateiktis), kad daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų (68 proc. visų apklausos dalyvių, 75 proc. vyrų ir 62 proc. moterų) niekada nebuvo susidūrę su seksizmu, o 8 proc. nežinojo ar tiesiog neatsakė į klausimą. 11 apklausos dalyvių teigė, kad su seksizmu susiduria nuolatos (kartą ar kelis kartus per savaitę) ar buvo susidūrę kartą ar kelis kartus per paskutines 4 savaites; 25 apklausos dalyvių su seksizmu buvo susidūrę bent kartą per paskutinius 3 mėnesius, o 40 - bent kartą per paskutinius 12 mėnesius. Remiantis šiais rezultatais, kas dešimta/-s Lietuvos gyventoja/-s su seksizmu yra susidūrę bent kartą per pastaruosius metus

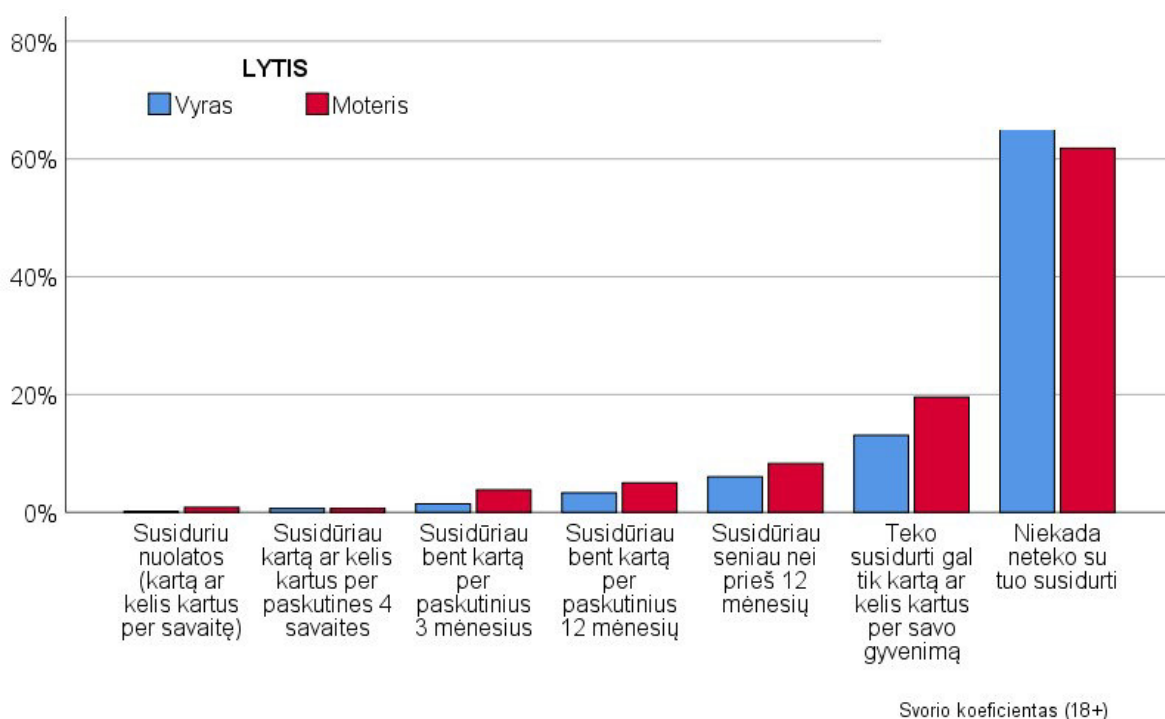

Pav. 22. Apklausos dalyvių pasiskirstymas pagal susidūrimų su seksizmu dažnumą.

Be to, Chi² testo rezultatai rodo (Priedas 2.4 Lentelė 2.4.1), kad visgi susidūrimų su seksizmu dažnumas siejasi ne tik su lytimi ir amžiumi, bet ir su asmens gyvenama vieta, išsilavinimu, užsiėmimu; tačiau nesisieja su šeimos pajamomis.

4.1. Moterų ir vyrų situacijos

Apklaustos rezultatai rodo, kad santykinai didesnė moterų nei vyrų dalis su seksizmu susiduria nuolatos ar buvo susidūrę bent kartą per paskutinius 3-12 mėn., ar bent kartą per visą gyvenimą (Pav. 22, Priedas 2.4 Lentelė 2.4.2). Be to, santykinai mažiau moterų negu vyrų nežinojo atsakymo ar atsisakė atsakyti į klausimą apklausos metu. Tai gali rodyti kelis dalykus. Viena, moterys yra jautresnės seksizmui ir todėl dažniau jį pastebi, o vyrai galimai ignoruoja (bent kai kuriuos) seksizmo atvejus. Taip pat ir tarptautinių tyrimų rezultatai¹⁰ rodo, kad vyrai į smurtą prieš moteris žiūri labiau tolerantiškai nei moterys¹¹. Kita vertus, visgi duomenys rodo, kad 51 proc. Lietuvos apklaustos dalyvių sutiko su tuo, kad „jei moterys dalinasi savo nuomone socialinėse medijose, jos turi priimti tai, kad jos iššaukia seksistines, žeminančias ir / arba užgauliojančias reakcijas“; pvz., Švedijoje su šiuo teiginiu sutiko tik 10 proc. apklaustos dalyvių¹².

Pav. 23. Susidūrimų su seksizmu dažnumas pagal lytį.

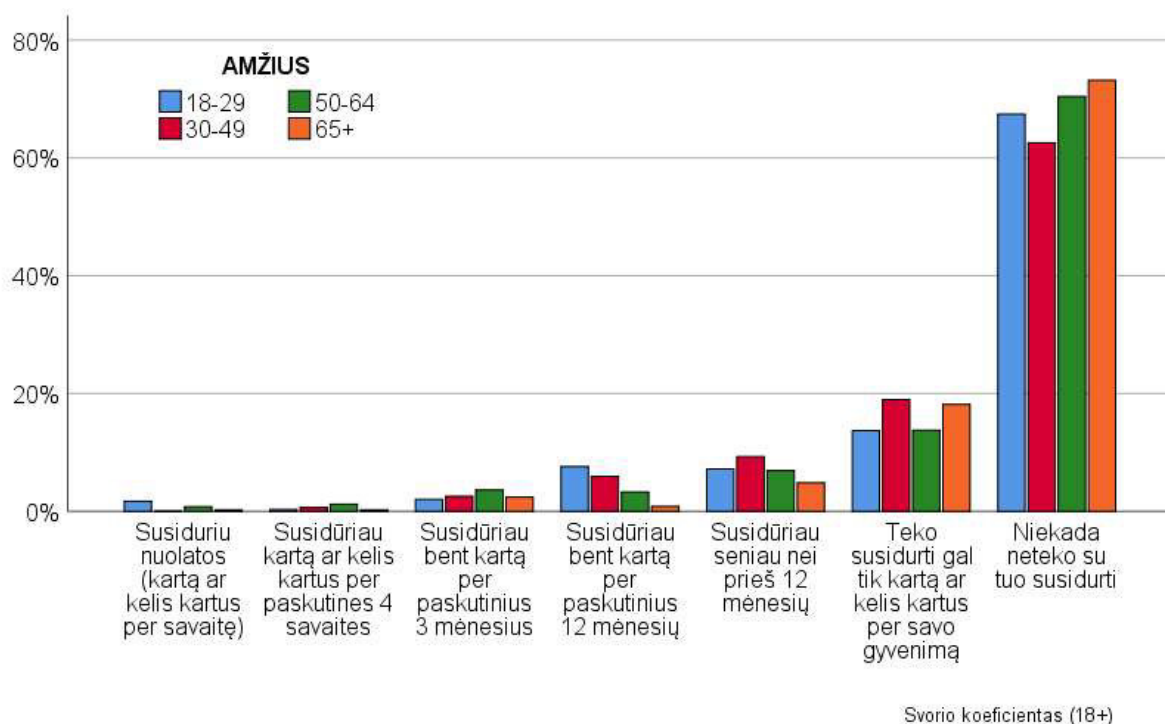
¹⁰ Flash Eurobarometer 544, 'Gender stereotypes – violence against women', <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3252>

¹¹ EIGE (2025), Gender Equality Index 2024 – Tackling violence against women, tackling gender inequalities, Publications Office of the European Union, Luxembourg. p. 49. <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities>

¹² EIGE (2025), ten pat, p. 56.

4.2. Situacija skirtingose amžiaus grupėse

Dažniausiai su seksizmu pastaruoju laiku (t.y. bent kartą per paskutinius 12 mėn. ar per 3 mėn., ar dažniau) susiduria jauniausi asmenys (t.y. 12 proc. visų 18-29 m. apklausos dalyvių), rečiausiai – 65 metų ir vyresni asmenys (4 proc. visų) (Pav. 23, Priedas 2.4 Lentelė 2.4.3). Be to, pastarosiose grupėse buvo ir, atitinkamai, mažiausiai (4 proc. visų) bei daugiausiai (9 proc. visų) neatsakusių į šį klausimą. Tokie rezultatai suponuoja prielaidą apie gebėjimo atpažinti seksizmą sąsają su žiniomis ir, atitinkamai, amžiumi. T.y. jaunesni asmenys turi daugiau žinių apie seksizmą nei vyresni ir, atitinkamai, geriau gebą jį atpažinti realiose gyvenimo situacijose. Tai patvirtina ir faktas, kad 73 proc. visų apklausoje dalyvavusių 65 metų ir vyresnių asmenų tiki, kad su seksizmu niekada nebuvo susidūrę savo gyvenime. Tačiau taip mano tik 63 proc. aktyviausiai darbo rinkoje veikiančių 30-49 m. asmenų.

Pav. 24. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose amžiaus grupėse.

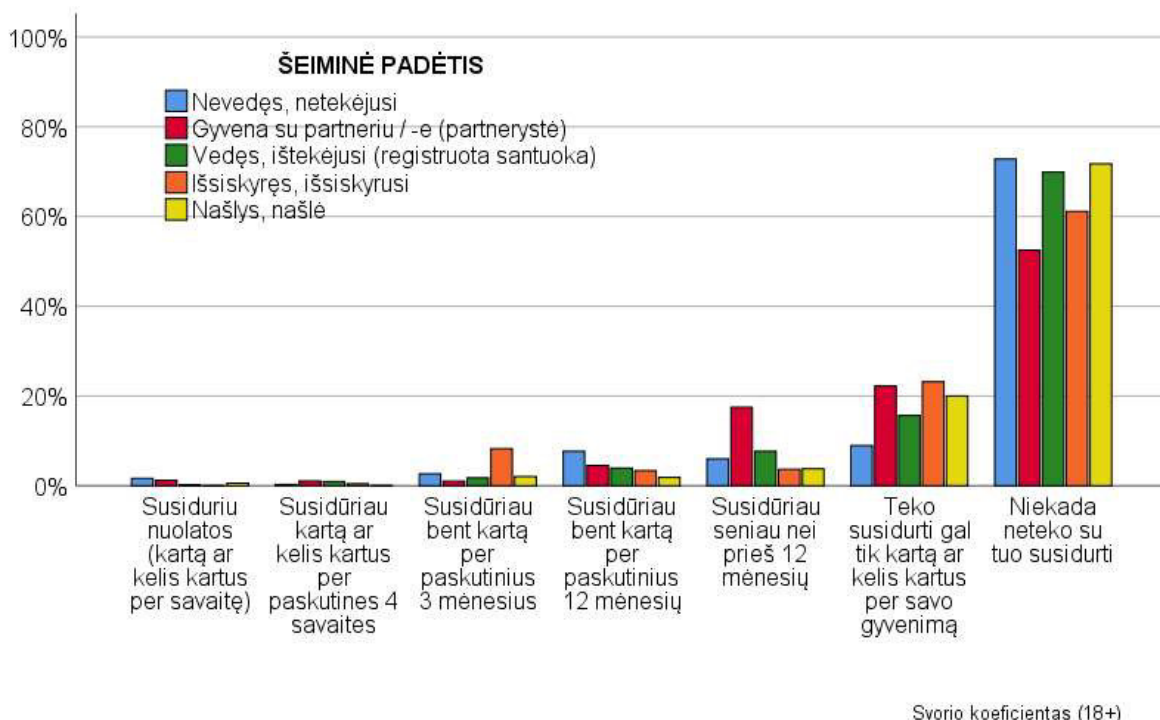
4.3. Situacija skirtingos socialinės padėties grupėse

4.3.1. Situacija skirtingos šeiminės padėties grupėse

Dažniausiai su seksizmu per pastaruosius 12 mėn. ar 3 mėn. ar dar dažniau susiduria nevedę / netekę ir išsiskyrę (po 12 proc. visų) asmenys; tarp gyvenančių partnerystėje ir vedusių / ištekęusių asmenų tokių yra 7-8 proc., o tarp našlių – tik 5 proc. (Pav. 24, Priedas 2.4 Lentelė 2.4.4). Kita vertus, daugiausiai nevedusių / netekėjusių asmenų ir našlių (72-73 proc.) su seksizmu niekada gyvenime nebuvo susidūrę, kai taip teigia tik kiek daugiau nei pusė (53 proc.) gyvenančių partnerystėje.

Paradoksalu? – santykinai daugiau (8-9 proc.) vedusių / ištekęusių, išsiskyrusių ir našlių, nei (6-7 proc.) nevedusių / netekėjusių ir gyvenančių partnerystėje apklausos

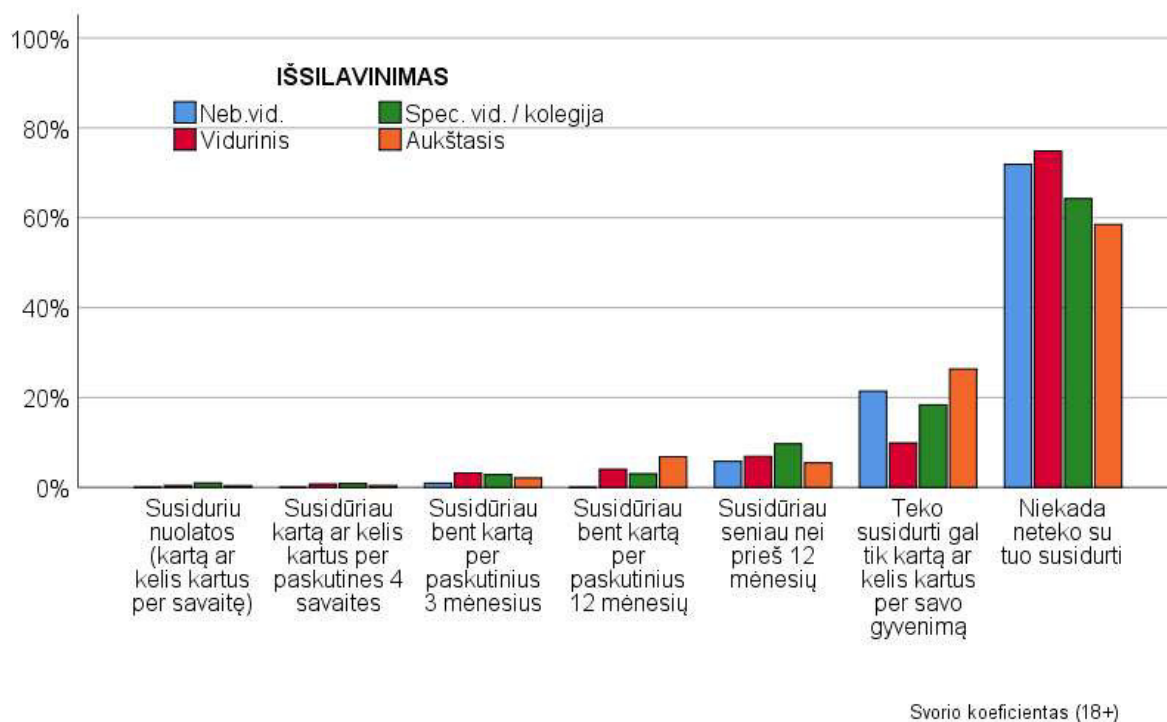
dalyvių nežinojo ką atsakyti į klausimą ar tiesiog jo neatsakė – tarsi santuoka apribotų seksizmo suvokimą ar jo pastebėjimą.

Pav. 25. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose šeiminių padėties grupėse.

4.3.2. Situacija skirtingo išsilavinimo grupėse

Akivaizdu, kad gebėjimas atpažinti seksizmo atvejus tiesiogiai siejasi su išsilavinimu: nežinančių atsakymo ar tiesiog neatsakiusių į šį klausimą tarp turinčių nebaigtą vidurinį išsilavinimą asmenų buvo 12 proc., tarp turinčių vidurinį išsilavinimą – 9 proc., tarp turinčių spec. vidurinį išsilavinimą ar baigusių kolegiją – 7,5 proc., o tarp turinčių aukštąjį išsilavinimą – 5 proc. (Pav. 25, Priedas 2.4 Lentelė 2.4.5). Analogiška tendencija atsekama ir pasiskirstyme asmenų, kurie niekada nėra susidūrę su seksizmu: kuo aukštesnis išsilavinimas – tuo tokių asmenų mažiau; t.y. jei tarp turinčių nebaigtą vidurinį išsilavinimą ar vidurinį išsilavinimą asmenų tokių buvo 72-75 proc., tai tarp turinčių spec. vidurinį išsilavinimą ar baigusių kolegiją – 64 proc., o tarp turinčių aukštąjį išsilavinimą – 59 proc.

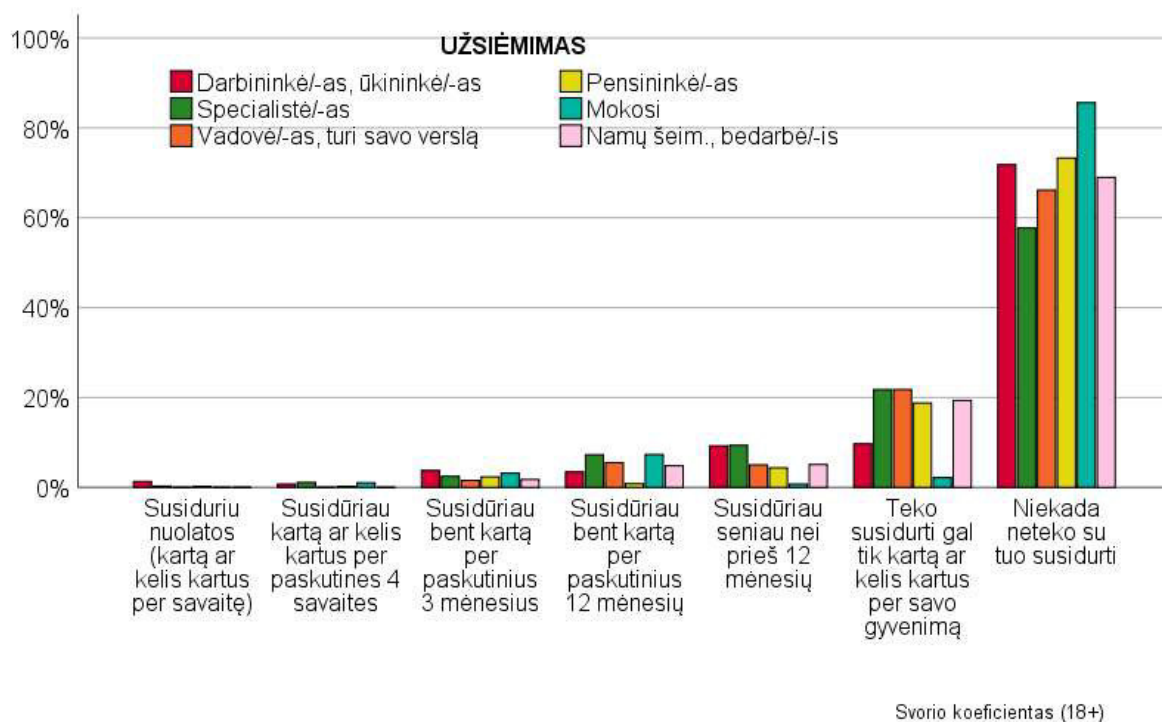

Pav. 26. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose išsilavinimo grupėse.

4.3.3. Situacija skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse

Apytiksliai 1/10 (9-11 proc. visų) darbininkų/-ų ir ūkininkų/-ų, specialistų/-tų ir besimokančiųjų su seksizmu yra susidūrę bent kartą per paskutinius 12 mėn. ar 3 mėn., ar susiduria dar dažniau (Pav. 26, Priedas 2.4 Lentelė 2.4.6). Tačiau jei su seksizmu 1/10 darbininkų/-ų ir ūkininkų/-ų yra tekę susidurti gal tik kartą ar kelis kartus per savo gyvenimą, tai šitai yra tekę apytiksliai 1/5 specialistų/-tų ir vadovų/-ų ar turinčių savo verslą (22 proc.) bei pensininkų/-ų ir namų šeimininkų/-ų ar bedarbių (19 proc.), bet tik 2 proc. besimokančiųjų. Be to, daugiausiai besimokančiųjų (86 proc. visų) apskritai niekada neteko susidurti su seksizmu. Tuo tarpu tokios patirties niekada nėra turėję kiek daugiau nei pusė (56 proc.) specialistų/-tų ir 69-73 proc. darbininkų/-ų ir ūkininkų/-ų, vadovų/-ų ar turinčių savo verslą, pensininkų/-ų ir namų šeimininkų/-ų ar bedarbių.

Remiantis tuo, kad mažiausiai (4 proc. visų) į šį klausimą neatsakiusių buvo specialistų/-tų grupėje, o daugiausiai (20 proc. visų) – namų šeimininkų/-ų ar bedarbių grupėse, tikėtina, kad susidūrimų su seksizmu dažnumą koreguoja, viena, bendras žinojimo bei gebėjimo atpažinti lygis, ir, antra, aktyvus dalyvavimas darbo rinkoje užimant samdomas pozicijas.

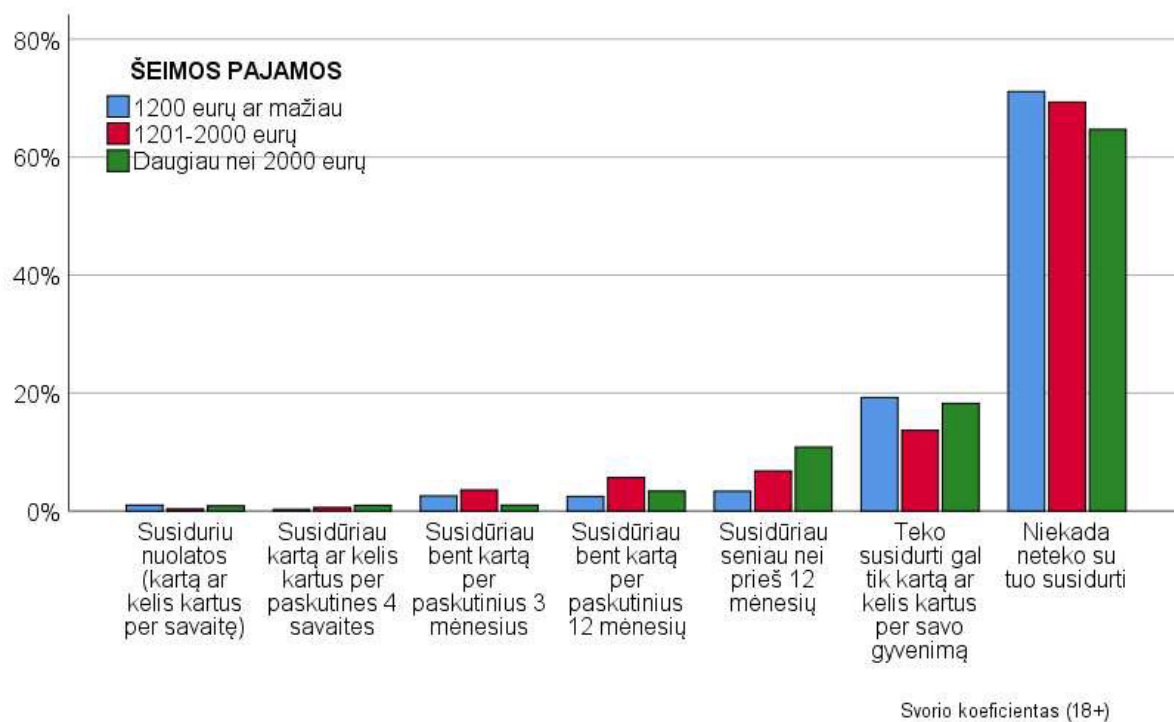

Pav. 27. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse.

4.3.4. Situacija skirtingų šeimos pajamų grupėse

Santykinai daugiausiai (plg.: 71 proc. ir 69 proc., 65 proc. visų) su seksizmu niekada nesusidūrusių asmenų priklauso mažiausiais šeimos pajamas – 1200 eurų ir mažiau vienai/-am šeimos narei / nariui turinčių asmenų (Pav. 27, Priedas 2.4 Lentelė 2.4.7). Papildomai, remiantis tuo, kad pastarojoje grupėje buvo ir santykinai daugiausiai į klausimą neatsakiusių asmenų (plg.: 10 proc. ir 6 proc., 2 proc. kitose grupėse visų), galimai tai rodo, kad santykinai žemesnes šeimos pajamas turintys Lietuvos gyventojos/-ai arba neatpažįsta seksizmo atvejų, arba juos ignoruoja.

Kita vertus, santykinai vidutines šeimos pajamas – 1201-2000 eurų vienai/-am šeimos narei / nariui turintys asmenys su seksizmu susiduria santykinai dažniau nei mažesnes ar didesnes pajamas turintys asmenys: daugiau nei 10 proc. pastarajai grupei priklausančių asmenų tai yra patyrę bent kartą per paskutinius 12 mėn. ar 3 mėn., ar dar dažniau (kitose šeimos pajamų grupėse tokių asmenų po 6 proc.).

Pav. 28. Susidūrimų su seksizmu dažnumas skirtingose šeimos pajamų grupėse.

Santrauka

Tema 1. Požiūris į neapmokamą darbą

Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas – tai laikas, skiriamas veiklai, kuri yra atliekama be finansinio atlygio ir yra susijusi su vaikų ir / ar suaugusių asmenų priežiūra bei namų ruošos darbais. Tai gali būti tiek vaikai, tiek suaugę žmonės, pvz. tėvai, uošviai, seneliai, kiti giminaičiai, asmenys su negalia, kaimynai ar draugai. Šis neapmokamos priežiūros darbas gali apimti globą, maisto pirkimą bei gaminimą, valymą, skalbimą, pagalbą vykstant pas gydytojus ar tvarkant kitus reikalus bei panašiai.

Vykdamt apklausą Lietuvos gyventojų buvo prašoma pasakyti savo nuomonę apie 10 teiginių, nusakančių atskirus *neapmokamo darbo aspektus* – ar su kiekvienu iš jų visiškai / greičiau nesutinkama (1/2), Nei sutinkama, nei nesutinkama (3), greičiau / visiškai sutinkama (4/5). Vertinimui buvo pateikti tokie teiginiai:

1. *Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje*
2. *Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas*
3. *Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas*
4. *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai*
5. *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai*
6. *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą*
7. *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų*
8. *Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas*
9. *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*
10. *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus*

Apklausos duomenys rodo, kad daugiausiai (po 72 proc.) Lietuvos gyventojų pritaria (greičiau sutinka ar visiškai sutinka) tam, kad (5) *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai* ir tam, kad (9) **Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės** turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus. Taip pat 70 proc. mano, kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus*. Be to, 69 proc. Lietuvos gyventojų sutinka su tuo, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai* ir 64 proc. mano, kad (3) *Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas*.

Be to, beveik pusė (46 proc.) Lietuvos gyventojų mano, kad (8) *Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių*

darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas; taip pat 45 proc. yra įsitikinę, kad (2) Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas. Visumoje, beveik pusė (44 proc.) Lietuvos gyventojų mano, kad (1) Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje. Tačiau, kita vertus, net 65 proc. gyventojų nesutinka su tuo, kad (7) Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų. Detalizuojant, skirtingose socialinėse grupėse šie požiūriai kiek skiriasi.

- **Žvelgiant per lyties prizmę**, vyrai mažiau nei moterys sutinka su tuo, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai.*
- **Skirtingose amžiaus grupėse** požiūriai į atskirus su neapmokamu namų ūkio priežiūros darbu susijusius aspektus yra beveik identiški. Vienintelė pastebėta tendencija, kad 30-49 m. asmenys linkę kiek labiau sutikti su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą ir kad (9) Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus nei 18-29 m. asmenys.*
- Visose **skirtingos šeiminės padėties grupėse** mažiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų.* Tai reiškia, kad Lietuvoje tik nedaugelis šeimų praktikuoja kitų asmenų samdymą namų ūkio priežiūros darbų atlikimui.
- Visose **skirtingos šeiminės padėties grupėse** daugiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai ir tuo, kad (9) Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus bei tuo, kad (10) Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus.*
- **Nevedę / netekę asmenys** stipriau sutinka su tuo, kad (5) *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai, nei gyvenantys partnerystėje ar vedę / ištekę asmenys. Be to, nevedę / netekę asmenys taip pat labiau sutinka su tuo, kad (8) Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas, nei gyvenantys partnerystėje, ar našlaujantys asmenys.*
- **Gyvenantys partnerystėje** Lietuvos gyventojos ir gyventojai yra linkę mažiau sutikti su tuo, kad (8) *Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas, nei vedę / ištekę ir išsiskyrę asmenys. Taigi, regis partnerystė labiau įpareigoja neapmokamų namų priežiūros darbų atlikimui nei santuoka.*

- **Gyvenantys partnerystė ir vedę / ištekęję asmenys** mažiau pritaria tam, kad (4) *Neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus dažniau atlieka moterys nei vyrai, nei išsiskyrę ir našliai*. Toks rezultatas nurodo galimą gyvenimo patirtį – išsiskyrimas su partnere/iu – kaip atveriančią kitą darbų paskirstymo vertinimo perspektyvą (kuri gyvenant santuokoje / partnerystėje atrodo savaime suprantama ir teisinga).
- Našlystėje gyvenantys asmenys silpniau sutinka su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* nei vedę / ištekęję ar išsiskyrę asmenys.
- Visose **skirtingo išsilavinimo grupėse** mažiausiai sutinkama su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų*. Tačiau **aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys** stipriau sutinka su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą*, nei turintys žemesnį išsilavinimą asmenys.
- **Aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys** stipriau nei bet kokį žemesnį išsilavinimą turintys sutinka su tuo, kad (2) *Jei aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas*.
- **Nebaigtą vidurinį išsilavinimą turintys asmenys** kiek silpniau sutinka su tuo, kad (3) *Neapmokamas namų ūkio priežiūros darbas turi būti vertinamas kaip ir kiti darbai, už kuriuos mokamas atlyginimas*, nei bet kokį aukštesnį išsilavinimą turintys Lietuvos gyventojai ir gyventojos.
- Tarp **vidurinį išsilavinimą turinčių** Lietuvos gyventojų silpnesnis įsitikinimas kad (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus* nei tarp kitokį išsilavinimą turinčiųjų.
- Kaip ir aukščiau, visose **skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse** mažiausiai sutinkama su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų*. Tačiau su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudojasi inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* labiau sutinka **vadovės/-a ar turintys savo verslą asmenys** bei **namų šeim. ar bedarbės/-iai**, nei kitų užimtumo grupių atstovės ir atstovai.
- Paradoksalu, tačiau **besimokantys asmenys** stipriau linkę sutikti su tuo, kad (1) *Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje*, kad (5) *Ilgą laiką vykdant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, juos atliekantiems asmenims kyla nepasitenkinimas, nuovargis, depresija bei kiti neigiami potyriai*

ir su tuo, kad (8) *Asmenims, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, nuolat tenka spęsti, kokią šių darbų dalį gali padaryti jie patys, o ką galėtų atlikti savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės, kurios teikia tokio pobūdžio paslaugas, nei kitų užimtumo grupių atstovės ir atstovai.*

- Su tuo, kad (2) *Jeį aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas stipriausiai sutinka vadovės/-a ar turintys savo verslą asmenys, bet silpniausiai – namų šeim. ar bedarbės/-iai.*
- Taip pat **vadovės/-a ar turintys savo verslą asmenys** labiau linkę pritarti tam, kas (9) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų labiau informuoti apie jų teikiamas paslaugas, galinčias palengvinti neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir tam, kad (10) *Savivaldybių ir valstybės įstaigos bei įmonės turėtų gyventojams teikti daugiau nei dabar nemokamų paslaugų, skirtų palengvinti namų ūkio priežiūros darbus* nei kitų užimtumo grupių atstovės ir atstovai; priešingai, **namų šeim. ar bedarbės/-iai** tam linkę pritarti mažiau nei kitų užimtumo grupių atstovės ir atstovai.
- Taip pat ir **visose skirtingų šeimos pajamų grupėse** mažiausiai linkstama sutikti su tuo, kad (7) *Mūsų namų ūkis samdo kitus asmenis, kad atliktų visus ar dalį namų ūkio priežiūros darbų.* Tačiau su tuo, kad (6) *Mūsų namų ūkis naudoja inovatyviomis technologinėmis priemonėmis, kurios palengvina neapmokamų namų ūkio darbų atlikimą* labiau sutinka asmenys, kurių **šeimos pajamos yra daugiau nei 2000 eurų per mėn.**
- **1200 eurų ar mažiau per mėn. turintys asmenys** kiek silpniau linkę sutikti su tuo, kad (1) *Asmenys, kurie atlieka neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus, prisideda prie visų gyventojų geresnio gyvenimo Lietuvoje* ir (2) *Jeį aš skirčiau savo laiką neapmokamiems namų ūkio priežiūros darbams, tai man trukdytų derinti darbo ir šeimos pareigas, nei didesnes šeimos pajamas turintys asmenys.*

Tema 2. Požiūris į šeimos ir darbo pareigų vienosdesnio pasidalinimo tarp moterų ir vyrų skatinimą

Vykdam apklausą Lietuvos gyventojų buvo prašoma pasakyti savo nuomonę apie tai, *ką reikėtų daryti, norint paskatinti šeimos ir darbo pareigų vienosdesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų* nurodant, įvertinant 6 teiginius 5 balų skalėje nuo „visiškai / greičiau nesutinku“ (1/2), „nei sutinku, nei nesutinku“ (3), iki „greičiau / visiškai sutinku“ (4/5). Vertinimui buvo pateikti tokie teiginiai:

1. Turi būti skatinamos viešos diskusijos apie lyčių lygybę bei socialinę nelygybę
2. Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku sprendami lyčių nelygybės problemas
3. Valstybė ir savivaldybės turi palaikyti Lietuvos nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę
4. Visos organizacijos, įmonės ir įstaigos Lietuvoje turi aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės užtikrinimo veiklas
5. Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika

6. *Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje*

Apklaustos duomenys rodo, kad daugiau nei pusė (60-67 proc.) Lietuvos gyventojų pritaria visiems iš vertinimui pasiūlytų teiginių. T.y. daugiausiai (67 proc.) gyventojų sutinka su tuo, kad (2) *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas*, mažiausiai (60 proc.) – su tuo, kad (5) *Visų lygių švietimo įstaigose į ugdymo programas turi būti integruota lyčių lygybės tematika*. Koreliacinės ir tiesinės regresinės analizės rezultatai nurodo stiprias tarpusavio sąsajas tarp visų teiginių vertinimų.

- **Žvelgiant iš lyties perspektyvos**, moterys labiau nei vyrai linkusios sutikti su visais 6 teiginiais, kurias įvardinami veiksmai, skirti skatinti šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų. Toks rezultatas nurodo ir į galimai didesnį savo situacijos suvokimą moterų tarpe ir į galimai didesnį moterų jautrumą lyčių lygybės klausimas apskritai.
- Lyginant požiūrius į veiksmus, skirtus skatinti šeimos ir darbo pareigų vienodesnį pasidalinimą tarp moterų ir vyrų **skirtingose amžiaus grupėse**, įžvelgiama tendencija, kad **kuo vyresni asmenys**, tuo mažiau linkę palaikyti tokius veiksmus. T.y. **18-29 m. asmenys** stipriau palaiko visus pateiktus lyčių lygybės įgyvendinimą nusakančius teiginius nei vyresnio amžiaus grupėms priklausantys asmenys.
- Skirtingos **šeiminės padėties grupėse** išsiskiria **nevedę / netekę asmenys**, kurie / kurios stipriau nei kitokios šeiminės padėties asmenys palaiko siūlomas vienodesnį šeimos ir darbo pareigų pasidalinimą tarp moterų ir vyrų skatinančias priemones. **Gyvenančios/-tys partnerystėje** silpniau nei esančios/-tys kitokioje šeiminėje padėtyje sutinka su tuo, kad (2) *Kiekviena / kiekvienas iš mūsų turime būti jautresni ir atidesni, pastebėdami ir laiku spręsdami lyčių nelygybės problemas* ir su tuo, kad (6) *Žiniasklaida turi aktyviai naikinti visuomenėje įsišaknijusius stereotipus apie moterų ir vyrų vaidmenis bei jų tradiciškai atliekamus darbus buityje*.
- Skirtingo **išsilavinimo grupėse** išsiskiria asmenys, turintys **nebaigtą vidurinį išsilavinimą** tuo, jog yra linkę pritarti vienodesnį šeimos ir darbo pareigų pasidalinimą tarp moterų ir vyrų skatinančioms priemonėms mažiau nei bet kokią aukštesnį išsilavinimą turintys asmenys.
- Skirtingo **profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse** išsiskiria **besimokantys asmenys**, kurie / kurios, lyginant su kitų grupių atstovėmis ir atstovais, linkę stipriau pritarti visoms vienodesnį šeimos ir darbo pareigų pasidalinimą tarp moterų ir vyrų skatinančioms priemonėms. Priešingai, **namų šeimininkės/-ai ir bedarbės/-iai** pastarosioms priemonėms yra linkę pritarti mažiausiai.
- Skirtingose **šeimos pajamų grupėse** požiūris į priemones, skatinančias vienodesnį šeimos ir darbo pareigų pasidalinimą tarp moterų ir vyrų tiesiogiai siejasi su pajamų dydžiu: kuo aukštesnės šeimos pajamos vienam asmeniui per mėn., tuo stipriau yra pritariama visoms siūlomoms priemonėms.

Tema 3. Požiūris į lyčių lygybę

Vykdam apklauką Lietuvos gyventojų buvo prašoma išakyti savo požiūrį į *lyčių lygybę* įvertinant 6 teiginius 5 balų skalėje nuo „visiškai / greičiau nesutinku“ (1/2), „nei sutinku, nei nesutinku“ (3), iki „greičiau / visiškai sutinku“ (4/5). Vertinimui buvo pateikti tokie teiginiai:

1. *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*
2. *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis*
3. *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei*
4. *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus*
5. *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį*
6. *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai*

Apklauskos duomenys rodo, kad daugiau nei pusė (53-72 proc.) Lietuvos gyventojų sutinka su visai požiūrį į lyčių lygybę matuojančiais teiginiais. Tačiau, jei su tuo, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* sutinka 72 proc. Lietuvos gyventojų, o po 69 proc. gyventojų sutinka su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* ir kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus*, tai su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* sutinka 60 proc. gyventojų; su tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* sutinka 58 proc. gyventojų; o su tuo, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai* – 53 proc. visų. Koreliacinės ir tiesinės regresinės analizės rezultatai rodo stiprias tarpusavio sąsajas tarp teiginių vertinimų.

- **Žvelgiant iš lyties perspektyvos**, moterys labiau nei vyrai linkę pritarti visiems pateiktiems teiginiais; vienintelė išimtis – dėl to, kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus*, moterų ir vyrų nuomonės nesiskiria.
- Visumoje, **jaunesnio amžiaus asmenys** yra labiau linkę palaikyti lyčių lygybę, nei vyresnio. Ypatingai, 18-29 m. amžiaus asmenys yra labiau linkę sutikti su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*, tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* ir tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* nei asmenys, priklausantys vyresnio amžiaus grupėms.
- Lyginant požiūrius į lyčių lygybę **skirtingos šeiminių padėties grupėse**, išsiskiria **netekėjusių / nevedusių asmenų** požiūriai lyginant su kitos šeiminių padėties asmenų požiūriais. Konkrečiau, būtent nevedę / netekę asmenys stipriau nei gyvenantys partnerystėje ar vedę sutinka su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio*

priežiūros darbus ir tuo, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis*, tuo kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei* ir tuo, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai*.

- Taip pat, lyginant su išsiskyrusiais asmenimis, **nevedę / netekėję asmenys** labiau sutinka su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei*, o lyginant su našlėmis/-iais – su tuo, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienosios bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*. Toks rezultatas nurodo prielaidą, kad buvimas nevedusiu / netekėjusia siejasi su stipriau pozityviu požiūriu į lyčių lygybę (ir tikėtina toks požiūris apriboja santuokos ar partnerystės galimybes Lietuvoje).
- Lyginant požiūrius į lyčių lygybę **skirtingo išsilavinimo grupėse** išryškėja tai, kad **aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys** visgi labiau linkę pritarti lyčių lygybei nei turintys žemesnį išsilavinimą: jų požiūris į tai, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* yra labiau palaikantis, nei turinčių vidurinį išsilavinimą ar turinčių spec. vidurinį išsilavinimą ar baigusių kolegiją asmenų. Taip pat aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys taip pat labiau nei turintys vidurinį išsilavinimą sutinka su tuo, kad (3) *Lyčių lygybės užtikrinimas yra svarbus pilietinės visuomenės augimui, demokratijai bei socialinei gerovei*.
- **Vidurinį išsilavinimą turintys asmenys** labiau palaiko tai, kad (2) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo bus aukštesnis gyventojų sveikatos, laimės ir pasitenkinimo gyvenimu lygis* nei turintys nebaigtą vidurinį išsilavinimą. Tačiau, nors ir paradoksalu, **nebaigtą vidurinį išsilavinimą turintys asmenys** labiau nei turintys spec. vidurinį išsilavinimą ar baigę kolegiją sutinka su tuo, kad (6) *Moterys yra diskriminuojamos, nes visi tikisi, kad jos ir darbe dirbs kokybiškai, ir namuose tvarkysis tobulai*.
- Požiūrio į lyčių lygybę vertinimai **skirtingo profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse** yra gana vienodi. Tačiau **darbininkės/-ai ir ūkininkės/-ai** yra labiau linkę pritarti tam, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį* nei namų šeim. ir bedarbės/-iai; taip pat su tuo labiau sutinka ir **specialistės/-ai** nei pensininkės/-ai bei specialistės/-ai nei namų šeim. ar bedarbės/-iai.
- **Specialistės/-ai** labiau nei namų šeim. ir bedarbės/-iai palaiko ir tai, kad (4) *Ir moterys, ir vyrai iš prigimties yra rūpestingi, todėl gali vienodai gerai atlikti neapmokamus namų priežiūros darbus*.
- **Besimokantys asmenys** labiau nei pensininkės/-ai palaiko tai, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienosios bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus*. Pastarieji rezultatai nurodo tikimybę, kad buvimas viešumoje (čia - studijos, profesinė veikla) galimai prisideda prie bendro pozityvaus lyčių lygybės palaikymo, tuo tarpu sąlyginai didesnis uždarumas (čia - buvimas pensijoje, pagrindinės veiklos namuose) – veikia priešingai.

- Požiūrio į lyčių lygybę vertinimai skirtingų šeimos pajamų grupėse nesiskiria. Tačiau koreliacinės analizės rezultatai nurodo silpną, tačiau statistiškai reikšmingą tendenciją, kad šeimos pajamų dydis ir požiūris į lyčių lygybę tarpusavyje siejasi: tikėtina, kad kuo aukštesnės šeimos pajamos, tuo labiau pritariama tam, kad (1) *Kuo labiau Lietuvoje bus užtikrinama lyčių lygybė, tuo vienodesnis bus veiklos pasidalinimas tarp moterų ir vyrų, atliekant neapmokamus namų ūkio priežiūros darbus* ir tam, kad (5) *Tolygus darbo ir šeimos pareigų derinimas užtikrina aukštą tiek moterų, tiek vyrų pasitenkinimo gyvenimu lygį*.

Tema 4. Susidūrimų su seksizmu dažnumas

Seksizmas - priešiškas ir išankstinis nusistatymas prieš moteris ar vyrus, jų gebėjimų nuvertinimas ir lyčių lygiateisiškumo bei lygiavertiškumo neigimas.

Atliekant apklausą tyrimo dalyvių buvo klausiama *Kaip dažnai per savo gyvenimą jums teko susidurti su kokiais nors seksizmo atvejais, kai derinate savo šeimos ir darbo pareigas*. Pateiktų pasirinkimui atsakymų variantai:

1. Susiduriu nuolatos (kartą ar kelis kartus per savaitę)
2. Susiduriu kartą ar kelis kartus per paskutines 4 savaites
3. Susiduriu bent kartą per paskutinius 3 mėnesius
4. Susiduriu bent kartą per paskutinius 12 mėnesių
5. Susiduriu seniau nei prieš 12 mėnesių
6. Teko susidurti gal tik kartą ar kelis kartus per savo gyvenimą
7. Niekada neteko su tuo susidurti
9. (Neskaityti) Nežino, neatsakė

Apklausos duomenys rodo, kad daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų (68 proc. visų apklausos dalyvių, 75 proc. vyrų ir 62 proc. moterų) niekada nebuvo susidūrę su seksizmu; 8 proc. Lietuvos gyventojų net nežinojo ar tiesiog neatsakė į klausimą. Iš viso 11 apklausos dalyvių teigė, kad su seksizmu susiduria nuolatos (kartą ar kelis kartus per savaitę) ar buvo susidūrę kartą ar kelis kartus per paskutines 4 savaites; 25 apklausoje dalyvavę asmenys su seksizmu buvo susidūrę bent kartą per paskutinius 3 mėnesius, o 40 - bent kartą per paskutinius 12 mėnesius. Remiantis šiais rezultatais, kas dešimta/-s Lietuvos gyventoja/-s su seksizmu yra susidūrę bent kartą per pastaruosius metus. Chi² testo rezultatai rodo, kad susidūrimų su seksizmu dažnumas siejasi su asmens lytimi, amžiumi, gyvenama vieta, išsilavinimu, užsiėmimu; tačiau nesisieja su šeimos pajamomis.

- **Žiūrint per lyties prizmę**, santykinai didesnė moterų nei vyrų dalis su seksizmu susiduria nuolatos ar buvo susidūrę bent kartą per paskutinius 3-12 mėn., ar bent kartą per visą. Be to, santykinai mažiau moterų negu vyrų nežinojo atsakymo ar atsisakė atsakyti į klausimą apklausos metu.
- **Skirtingose amžiaus grupėse** dažniausiai su seksizmu pastaruoju laiku (t.y. bent kartą per paskutinius 12 mėn. ar per 3 mėn., ar dažniau) susiduria jauniausi asmenys, rečiausiai – 65 metų ir vyresni asmenys. Pastarosiose amžiaus grupėse yra ir, atitinkamai, mažiausiai bei daugiausiai neatsakiusių į šį klausimą. Tokie rezultatai suponuoja prielaidą apie gebėjimo atpažinti seksizmą sąsają su žiniomis ir, atitinkamai, amžiumi.

- 73 proc. visų apklausoje dalyvavusių **65 metų ir vyresnių asmenų** tiki, kad su seksizmu niekada nebuvo susidūrę savo gyvenime, tačiau taip mano tik 63 proc. aktyviausiai darbo rinkoje veikiančių 30-49 m. asmenų.
- **Skirtingos šeiminės padėties grupėse**, dažniausiai su seksizmu per pastaruosius 12 mėn. ar 3 mėn. ar dar dažniau susiduria **nevedę / netekę ir išsiskyrę asmenys**; kita vertus, daugiausiai **nevedusių / netekėjusių asmenų** ir **našlių** su seksizmu niekada gyvenime nebuvo susidūrę, kai taip teigia tik kiek daugiau nei pusė gyvenančių partnerystėje.
- Paradoksalu? – santykinai daugiau **vedusių / ištekėjusių, išsiskyrusių ir našlių**, nei nevedusių / netekėjusių ir gyvenančių partnerystėje apklausos dalyvių nežinojo ką atsakyti į klausimą ar tiesiog jo neatsakė – tarsi santuoka apribotų seksizmo suvokimą ar jo pastebėjimą.
- Gebėjimas atpažinti seksizmo atvejus tiesiogiai siejasi su išsilavinimu: nežinančių atsakymo ar tiesiog neatsakiusių į šį klausimą tarp turinčių nebaigtą vidurinį išsilavinimą asmenų buvo santykinai daugiau, nei kitose išsilavinimo grupėse, o tarp turinčių aukštąjį išsilavinimą – santykinai mažiau nei kitose. Be to, kuo aukštesnis išsilavinimas – tuo mažiau jų tarpe asmenų, kurie niekada nėra susidūrę su seksizmu ir priešingai.
- Skirtingose **profesinio (kvalifikacinio ar mokymosi / studijų) užimtumo grupėse** Apytiksliai 1/10 visų darbininkų/-ų ir ūkininkų/-ų, specialistų/-tų ir besimokančiųjų su seksizmu yra susidūrę bent kartą per paskutinius 12 mėn. ar 3 mėn., ar susiduria dar dažniau. Tačiau jei su seksizmu 1/10 darbininkų/-ų ir ūkininkų/-ų yra tekę susidurti gal tik kartą ar kelis kartus per savo gyvenimą, tai šitai yra tekę apytiksliai 1/5 specialistų/-tų ir vadovų/-ų ar turinčių savo verslą bei pensininkų/-ų ir namų šeimininkų/-ų ar bedarbių, bet tik 2 proc. besimokančiųjų. Be to, daugiausiai besimokančiųjų (86 proc. visų) apskritai niekada neteko susidurti su seksizmu. Tuo tarpu tokios patirties niekada nėra turėję kiek daugiau nei pusė (56 proc.) specialistų/-tų.
- Remiantis tuo, kad mažiausiai į šį klausimą neatsakiusių buvo specialistų/-tų grupėje, o daugiausiai – namų šeimininkų/-ų ar bedarbių grupėse, tikėtina, kad susidūrimų su seksizmu dažnumą koreguoja, viena, bendras žinojimo bei gebėjimo atpažinti seksizmą lygis, ir, antra, aktyvus dalyvavimas darbo rinkoje užimant samdomas pozicijas.
- Lyginant susidūrimų su seksizmu dažnumą **skirtingose šeimos pajamų grupėse**, daugiausiai su seksizmu niekada nesusidūrusių asmenų priklauso mažiausiais šeimos pajamas – **1200 eurų ir mažiau vienai/-am šeimos narei / nariui** turinčių asmenų grupei. Tačiau, kadangi pastarojoje grupėje taip pat buvo ir santykinai daugiausiai į klausimą neatsakiusių asmenų, galimai tai rodo, kad santykinai žemesnes šeimos pajamas turintys Lietuvos gyventojos/-ai arba neatpažįsta seksizmo atvejų, arba juos ignoruoja.
- Santykinai vidutines šeimos pajamas – **1201-2000 eurų vienai/-am šeimos narei / nariui turintys asmenys** su seksizmu susiduria santykinai dažniau nei mažesnes ar didesnes pajamas turintys asmenys.